№174 (1987)
Пятніца , 17 верасня 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень
Выдавец:
УП «Народная воля»

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +13...+15, сонечна, уначы — +5...+7, на працягу сутак — без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +14...+16, сонечна, уначы — +5...+7, на працягу сутак — без ападкаў; у Гродне ўдзень — +15...+17, сонечна, уначы — +6...+8, на працягу сутак — без ападкаў; у Віцебску ўдзень — +11...+13, уначы — +5...+7, на працягу сутак — без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +11...+13, уначы — +4...+6, на працягу сутак — без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +11...+13, сонечна, уначы — +3...+5, на працягу сутак — без ападкаў.

www.meteo.by

ПУЛЬС

56 няўрадавых арганізацый было закрыта ў Беларусі на працягу 2003—2004 гадоў

Такія звесткі агучыў на прэс-канферэнцыі ў Мінску каардынатар праграмы "Калектыўная абарона няўрадавых арганізацый Беларусі" Юрый Чавусаў.

Сустрэча з журналістамі была прысвечана выхаду з друку зборніка "Сведчанні пераследу беларускіх няўрадавых арганізацый", падрыхтаванага ў рамках праграмы абароны дэмакратычных няўрадавых арганізацый ад ціску з боку беларускіх уладаў.

Як адзначыў Ю.Чавусаў, 2003 год стаў годам "зачысткі" "трэцяга сектара" Беларусі. Масавы працэс ліквідацыі НДА, паводле яго слоў, быў ініцыяваны па асабістым распараджэнні кіраўніка дзяржавы. Прычым пад "зачыстку" траплялі "самыя моцныя арганізацыі", як правіла, праваабарончыя. Аднак насуперак рэпрэсіям з боку ўладаў большасць арганізацый працягваюць працаваць нелегальна, толькі сталі дзейнічаць "без аглядкі на Міністэрства юстыцыі", сказаў Ю.Чавусаў.

У зборніку таксама змяшчаецца пералік прозвішчаў асоб, якія маюць непасрэднае дачыненне да ліквідацыі грамадскіх арганізацый, — супрацоўнікаў Міністэрства юстыцыі, суддзяў Вярхоўнага суда, работнікаў пракуратуры. "Мы лічым, што ўсе гэтыя факты і прозвішчы людзей, якія маюць дачыненне да ліквідацыі грамадскіх арганізацый, павінны захавацца ў гісторыі", — сказаў Ю.Чавусаў.

Юрый ПАЦЁМКІН.
БелаПАН.

Гавіну адмовілі ў рэгістрацыі кандыдатам у дэпутаты

Акруговая выбарчая камісія па Гродзенскай сельскай выбарчай акрузе №54 адмовіла ў рэгістрацыі Тадэвушу Гавіну, адзінаму апазіцыйнаму кандыдату, які быў вылучаны па гэтай акрузе. Падставай для адмовы стала прызнанне несапраўднымі 62 з 1088 подпісаў, якія былі зданыя ў камісію. Гавін лічыць гэтае рашэнне палітычна матываваным і збіраецца абскардзіць яго ў Цэнтральнай выбарчай камісіі.

— На выбаршчыкаў аказваўся ціск з мэтай прымусіць іх адмовіцца ад сваіх подпісаў. Акрамя таго, сябры камісіі, якія выязджалі ў вёскі з мэтай праверкі сапраўднасці подпісаў, выкарыстоўвалі такі прыём: яны прапаноўвалі выбаршчыкам падпісацца на чыстым аркушы паперы, каб параўнаць подпіс. Потым аказалася, што такім чынам выбаршчык падпісаў акт аб адмове ад подпісу! — гаворыць **Тадэвуш Гавін.**

Альгерд ТАЛКАНІЦА.
www.pahonia.promedia.by

Адна аварыя — тры смерці

У выніку дарожна-транспартнага здарэння, што адбылося ўвечары 15 верасня ў Шчучынскім раёне (Гродзенская вобласць) загінулі тры чалавекі.

Як паведамілі ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС Беларусі, недалёка ад вёскі Тапілішкі мясцовы жыхар, кіруючы аўтамашынай "Аўдзі", выехаў на паласу сустрэчнага руху і сутыкнуўся з аўтамашынай "Волга" пад кіраваннем 50-гадовага жыхара горада Шчучына. У выніку ДТЗ загінулі абодва вадзіцелі і пасажыр, які ехаў у аўтамашыне "Волга".

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

ГРОМКАЯ ТЕМА

«Теракт» под окнами Шеймана

Вчера в половине девятого утра возле прокуратуры Республики Беларусь насильственно задержали заместителя председателя Белорусского Хельсинкского комитета, адвоката Гарри Погоняйло, журналиста информационного агентства «Интерфакс-Запад» Алексея Букчина и сотрудницу незарегистрированного правозащитного центра «Весна» Татьяну Ревяко

Эти люди пришли поддержать жену вице-спикера Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва **Зинаиду Гончар**, которая в день пятой годовщины исчезновения **Виктора Гончара** и его друга бизнесмена **Анатолия Красовского** намеревалась раздавать идущим на работу сотрудникам прокуратуры брошюру *"Беларусь: нераскрытые преступления, новейшая история"*, где напечатаны известный доклад **Христоса Пургуридеса**, копия постановления о превентивном задержании командира СОБРа подполковника **Дмитрия Павличенко** за подписью бывшего председателя КГБ **Владимира Мацкевича** и экс-генпрокурора Беларуси **Олега Божелко,** некоторые другие документы, касающиеся громких исчезновений.

Следует отметить, что на утреннюю акцию к прокуратуре пришло не так уж и много народа: мать бесследно пропавшего оператора ОРТ **Дмитрия Завадского Ольга Григорьевна,** официальный представитель семьи **Юрия Захаренко Олег Волчек**, несколько правозащитников и журналистов. А вот сотрудников правоохранительных структур и различных спецслужб явилось так много, будто **Зинаида Гончар** решила организовать террористический акт в отношении генпрокурора **Виктора Шеймана,** которого, как известно, подозревают в причастности к исчезновению ее мужа и к которому она не может попасть на прием уже больше трех лет. Большинство службистов были в штатском и с рациями в руках. Они стояли почти в каждой подворотне около прокуратуры, растянулись в шеренгу перед входом в здание...

Несколько из них подошли к собравшимся с просьбой *"уйти отсюда"*. Адвокат **Гарри Погоняйло** начал объяснять, что люди ничего не нарушают, никаких противозаконных действий не совершают и никому не мешают. Внезапно его потащили к машине, стоявшей неподалеку. Гарри Петрович отчаянно сопротивлялся. Тогда трое молодчиков грубо подхватили его на руки и все-таки запихнули в авто.

Журналист информационного агентства "Интерфакс-Запад" **Алексей Букчин** наблюдал за происходящим вместе со всеми.

> *Сотрудников правоохранительных структур и различных спецслужб явилось так много, что некоторым могло показаться, будто Зинаида Гончар решила организовать террористический акт в отношении генпрокурора Виктора Шеймана.*

Когда схватили и его, он возмущенно воскликнул: *"А меня куда? Я же журналист!"* Но его никто не слушал. Таким же образом в машине оказалась и **Татьяна Ревяко**, в сумке которой находились брошюры. Как стало известно, задержанных доставили в Центральный РУВД Минска.

Зинаида Гончар была в шоке.

"Это даже сложно комментировать, — сказала она. — *Это не поддается никакой логике! Стоят здоровые мужики, у каждого из которых есть семья, дети. Неужели для них нет ничего святого? Они ведь всё прекрасно понимают, знают, что других путей у жен пропавших просто нет: мы сотни раз писали в прокуратуру, сотрудничали со следствием, но все без толку. Европа, Америка, Россия знают об этих исчезновениях, а у нас власть делает вид, что ничего не произошло! Говорят, Беларусь — свободная страна. Но мне не позволяют стоять и ходить, там, где я хочу, запрещают даже думать! Неугодных просто устраняют..."*

Гарри Погоняйло: "*Мне, как говорят в народе, "лепят" статью 172, часть 3...*"

Кстати, Зинаиде сотрудники ОМОНа также предложили пройти в машину. Она переспросила: *"Зачем? Что я там буду делать?"* Применить силу и грубость к этой женщине, слава Богу, никто не решился...

Напомним, что накануне пятой годовщины исчезновения Виктора Гончара его супруга обратилась к руководству трех белорусских телеканалов с просьбой предоставить ей слово в эфире. Зинаида Гончар намеревалась рассказать не только о том, как был похищен ее муж и как ведется расследование данного уголовного дела, но и высказать свое отношение к предстоящему референдуму.

"На мое письмо не ответили, — говорит она. — *Мне даже никто не позвонил с телевидения..."*

Адвокат **Гарри Погоняйло** называет случившееся возле прокуратуры грубейшим беззаконием.

"В Центральном РУВДе я написал так называемое "объяснение нарушителя", — рассказывает Гарри Петрович. — *Мне, как говорят в народе, "лепят" статью 172, часть 3 —* ***"Распространение печатных изданий, изготовленных с нарушением установленного порядка и не имеющих выпускных данных, содержание которых направлено на причинение ущерба государственному и общественному порядку, правам и законным интересам граждан".*** *Заметьте: не само по себе распространение печатных изданий, а именно* ***"содержание которых направлено на причинение ущерба государственному и общественному порядку, правам и законным интересам граждан".*** *За это "светит" пять минимальных зарплат или предупреждение в качестве профилактики.*

Зинаида Гончар хочет узнать правду о судьбе своего мужа.

Фото photo.bymedia.net

Все случившееся я расцениваю как грубейшее беззаконие! В день пятой годовщины исчезновения Виктора Гончара и Анатолия Красовского люди пришли к прокуратуре, чтобы обратить внимание на то, что эти уголовные дела до сих пор не расследованы, потребовать от прокуроров надлежащего расследования и ведения надзора за этими делами. Мы вручаем им доклад Пургуридеса, рапорт бывшего начальника криминальной милиции ***Николая Лопатика*** *и другие документы, собранные в брошюре, а нас привлекают за* ***"причинение ущерба государственному и общественному порядку"***! *Ничего себе! Сегодня в Беларуси расследование этих дел, оказывается, причиняет ущерб государству!"*

Марина КОКТЫШ.

ДУЭЛЬ

Валерый Фралоў спадзяецца спагнаць з Сяргея Атрошчанкі 100 мільёнаў беларускіх рублёў

28 верасня ў судзе Маскоўскага раёна Мінска пачнецца судовае слуханне па іску аб абароне гонару і годнасці дэпутата Палаты прадстаўнікоў Валерыя Фралова да прадпрымальніка Сяргея Атрошчанкі.

Нагадаем, што 15 жніўня 2003 года ў штотыднёвіку "Обозреватель", шэф-рэдактарам якога з'яўляецца прадпрымальнік С.Атрошчанка, быў надрукаваны артыкул журналісткі **Ганны Мураўскай** *"Депутаты Костян, Новосяд и Фролов — личностные антисемиты?"*. У публікацыі са спасылкай на словы старшыні Саюза яўрэйскіх арганізацый і суполак Беларусі **Леаніда Левіна** сцвярджалася, што дэпутаты Палаты прадстаўнікоў **Уладзімір Навасяд** і **Валерый Фралоў** прапагандуюць асобасны антысемітызм, *"причем исповедуют они нелюбовь к евреям везде, где бы ни находились"*.

Аднак Леанід Левін запэўнівае, што гэтыя словы прыпісала яму журналістка Мураўская.

"Я не толькі не гаварыў гэтых слоў, але і не мог падумаць паставіць побач з прозвішчам Касцяна людзей, якія нідзе і ніколі не праяўлялі прыкмет антысемітызму, — Навасяда і Фралова... Ніколі і нідзе я не далучаў гэтых людзей да антысемітаў", — напісаў Левін у лісце да газеты "Обозреватель" адразу пасля з'яўлення вышэйзгаданага артыкула. Левін паведаміў, што, наадварот, можа прывесці шмат прыкладаў, калі Навасяд і Фралоў аказвалі дапамогу Саюзу яўрэйскіх арганізацый і суполак Беларусі. Аднак рэдакцыя адмовілася друкаваць абвяржэнне Леаніда Левіна. Больш за тое, ТАА "Альянс-Медыя" звярнулася ў суд з іскам да газеты "Народная воля", якая ўзяла пад абарону лаўрэата Ленінскай прэміі, аднаго з аўтараў мемарыяльнага комплекса "Хатынь" Леаніда Левіна. Але кропкі над "і" не былі аб'ектыўна расстаўлены судом: ні рэдакцыя "Обозревателя", ні яе кіраўніцтва так і не прынеслі сваіх прабачэнняў дэпутатам. І тады Фралоў сам падаў іск аб абароне гонару і годнасці да шэф-рэдактара штотыднёвіка "Обозреватель" Сяргея Атрошчанкі. Фралоў патрабуе не толькі абвергнуць напісанае, але і спагнаць з рэдакцыі газеты "Обозреватель" (ТАА "Альянс-Медыя") у якасці кампенсацыі маральнага ўрону 100 мільёнаў рублёў.

"Я спадзяюся на беларускі суд, самы справядлівы і гуманны ў свеце, — гаворыць Валерый Фралоў. — *Я ўвогуле схільны верыць у прыстойнасць. У прыстойных людзей, у прыстойных суддзяў. Хваляваццa няма чаго: у мяне на сто працэнтаў выйгрышны іск".*

Марына ВІШНЕЎСКАЯ.

Праваабаронцы лічаць указ А.Лукашэнкі аб прызначэнні рэферэндуму не адпавядаючым Канстытуцыі

Рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне "Беларускі Хельсінкскі камітэт" звярнулася з іскам у Вярхоўны суд краіны аб прызнанні неправамернымі дзеянняў прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі па прызначэнні рэферэндуму.

Як паведамляе прэс-служба РГА БХК, праваабаронцы лічаць указ А.Лукашэнкі аб прызначэнні рэферэндуму не адпавядаючым "Канстытуцыі, іншаму заканадаўству Беларусі" і "парушаючым правы грамадзян". У прыватнасці, зазначае РГА БХК, згодна з артыкулам 78 Канстытуцыі, "пералік пытанняў, якія не могуць быць вынесены на рэферэндум, вызначаецца законам". Такім законам з'яўляецца Выбарчы кодэкс, у частцы 3 артыкула 112 якога ўстанаўліваецца, што "на рэспубліканскі рэферэндум не могуць выносіцца пытанні, звязаныя з абраннем і вызваленнем Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь". Разам з тым, як лічыць РГА БХК, пытанне, якое выносіцца на рэспубліканскі рэферэндум 17 кастрычніка, "непасрэдна звязана з магчымасцю абрання канкрэтнай асобы — Прэзідэнта Лукашэнкі на чарговых выбарах". "Менавіта таму прапаноўваецца выключыць з часткі 1 арт. 81 Канстытуцыі ўказанне на тое, што "адна і тая ж асоба можа быць Прэзідэнтам не больш за два тэрміны", — мяркуе РГА БХК.

У выпадку зацвярджэння ўносімая ў Канстытуцыю папраўка дазволіць А.Лукашэнку вылучаць сваю кандыдатуру і быць абраным на пасаду прэзідэнта на трэці і насупныя тэрміны без абмежавання. Такім чынам, на думку РГА БХК, "А.Лукашэнка, выкарыстоўваючы сваё службовае становішча кіраўніка дзяржавы, шляхам правядзення рэферэндуму па пытанні, якое прама звязана з абраннем і вызваленнем прэзідэнта, дзейнічаючы насуперак прадпісанням Канстытуцыі і прынятым на яе аснове законах, жадае дасягнуць сваіх карыслівых мэт і задаволіць асабістыя ўладныя амбіцыі".

Праваабарончая арганізацыя лічыць, што "дзеянні па змяненні канстытуцыйнага ладу і дасягненні дзяржаўнай улады гвалтоўнымі метадамі, а таксама шляхам іншага парушэння законаў Рэспублікі Беларусь, могуць быць кваліфікаваныя як захоп або ўтрыманне ўлады неканстытуцыйным шляхам".

Як зазначаецца ў паведамленні РГА БХК, "дзеянні прэзідэнта А.Лукашэнкі, які выдаў незаконны ўказ, замахваюцца на асновы канстытуцыйнага ладу, народаўладдзя, права грамадзян Рэспублікі Беларусь выбіраць і быць абранымі, ствараюць небяспеку парушэння ўнутранага і міжнароднага парадку, неабходнага для поўнага ажыццяўлення правоў і свабод грамадзян Беларусі, прадугледжаных Канстытуцыяй і міжнароднымі дагаворамі ў галіне правоў чалавека".

РГА БХК просіць Вярхоўны суд прызнаць дзеянні прэзідэнта па выданні ўказа № 431 "Аб прызначэнні рэспубліканскага рэферэндуму" "неправамернымі, якія ўшчамляюць правы грамадзян, і ліквідаваць дапушчанае парушэнне спосабамі судовай абароны...".

Апрача таго, РГА БХК і група грамадзян звярнуліся да Канстытуцыйнага суда, а таксама да Палаты прадстаўнікоў, Савета Рэспублікі, Вышэйшага Гаспадарчага суда, Савета міністраў Рэспублікі Беларусь — органаў, надзеленых правам звароту ў Канстытуцыйны суд, з просьбай узняць пытанне аб адпаведнасці ўказа прэзідэнта Асноўнаму закону Беларусі.

Юрый ПАЦЁМКІН.

ПУЛЬС

Тэлевядучая Алена Спірыдовіч упершыню паспрабавала сябе ў ролі спявачкі

Яна выканала дуэтам са спеваком Кірылам Слукой песню "Прывітанне, сябры!". Плануецца, што гэтая кампазіцыя неўзабаве з'явіцца ў эфіры беларускіх радыёстанцый.

"Калі мне Кірыл патэлефанаваў і сказаў, што ёсць песня, я да гэтага не паставілася сур'ёзна. Падумала, можа, калі-небудзь і запішам, — паведаміла А.Спірыдовіч. — Але літаральна праз пару дзён Кірыл зноў патэлефанаваў і сказаў, што трэба прыехаць у студыю. Вось тады я і стала хваляваць, бо гэта ж мой першы запіс песні. Слова гонару, я не хвалявалася так ні перад адным канцэртам. Работа ў студыі — вельмі захапляльны працэс. А песня атрымалася вельмі мілая і добрая. Я спадзяюся, што яна спадабаецца публіцы".

Паводле слоў К.Слукі, песня прысвечана вядучым. "У ёй гаворыцца аб тых, хто ўвесь час прадстаўляе публіцы народных любімцаў", — сказаў выканаўца. Паводле яго слоў, "ён многім удзячны А.Спірыдовіч. "Алена мяне прадставіла як вядучага на "Славянскім базары", з ёю побач я адчуваю сябе вельмі ўпэўнена, і мне хацелася ёй падзякаваць за момант сцэнічнай падтрымкі".

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

Наш талент на «Фабрыцы мрояў»

З асаблівай цікавасцю сустрэлі віцебскія гледачы новы расійскі 13-серыйны тэлесерыял "Фабрыка мрояў" у пастаноўцы вядомага кінарэжысёра Дзмітрыя Астрахана.

Справа ў тым, што адну з галоўных роляў у прэм'ернай кінааповесці, трансляцыя якой пачалася 15 верасня, выконвае карыфей віцебскай сцэны, адзін з вядучых акцёраў Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Я.Коласа, народны артыст Беларусі Тадэвуш Кокштыс, выдатны майстра характарных і камедыйных вобразаў. Ветэрану айчыннага мастацтва ўжо амаль 70 год, але ўзрост не бярэ верх над яскравым тэмпераментам і прафесіяналізмам папулярнага майстра сцэны, адно імя якога ў афішы здольнае сабраць паўнюткую залу сапраўдных паклоннікаў Мельпамены.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Дзень адчыненых дзвярэй

23 верасня ў Мінску пройдзе акцыя "Дзень адчыненых дзвярэй", прысвечаная Міжнароднаму дню барацьбы з гандлем людзьмі. Яе арганізатарам выступае грамадскае аб'яднанне "Беларуская асацыяцыя маладых хрысціянскіх жанчын".

У рамках мерапрымства ўпершыню кансультанты гарачай лініі "Ла Страда" правядуць разгорнутыя кансультацыі па пытаннях бяспечнага выезду і знаходжання за мяжой, звязаных з працаўладкаваннем, замужжам або ўдзелам у студэнцкіх праграмах. Апрача таго, удзельнікі акцыі змогуць браць удзел у разгадванні тэматычных крыжаванак і латарэі з уручэннем фірменных прызоў. Тут жа пройдзе выстава дзіцячых малюнкаў.

У канцы праграмы будзе арганізаваны бясплатны паказ фільма шведскага рэжысёра Ларса фон Трыера "Догвіль" з Ніколь Кідман у галоўнай ролі. Пачатак сеанса ў 17.45.

Акцыя пройдзе ў сталічным кінатэатры "Цэнтральны". Яе пачатак у 16 гадзін.

Вольга АСІПЕНКА.

Адзін суцэльны сметнік...

"Тое, як мы абыходзімся з адыходамі, — гэта архаічны спосаб. Неабходна арганізацыя прамысловага збору адыходаў і перапрацоўкі другаснай сыравіны", — заявіў дырэктар камунальнага унітарнага прадпрыемства па перапрацоўцы адыходаў "Экарэс" Іван Хоміч.

Паводле яго слоў, два праведзеныя летась тэндэры па пошуку інвестара для будаўніцтва ў Мінску завода па перапрацоўцы адыходаў не прынеслі вынікаў, і цяпер у гарвыканкаме распрацоўваецца праграма абыходжання з адыходамі на перыяд да 2015 года.

Паводле звестак Хоміча, штодзённа ў Мінску ўтвараецца 10 тысяч кубаметраў, або 50 тысяч тон адыходаў, якія складзіруюцца на трох палігонах — Трасцянец, Паўночны і Прудзішча (толькі для прамысловых адыходаў) агульнай плошчай 74 гектары. Пры гэтым амаль па 25 працэнтаў смецця ўтвараюць папера і харчовыя адыходы, 8 працэнтаў — палімеры, па пяць працэнтаў — тэкстыль і шкло. Да канца будучага года на землях былога танкавага палігона ў двух кіламетрах ад вёскі Трасцянец будзе абсталявана новая пляцоўка для складзіравання бытавых адыходаў плошчай каля 30 гектараў (палігон Трасцянецкі). Заказчыкам яго будаўніцтва выступае ўпраўленне камунальнай гаспадаркі Мінгарвыканкама. Як зазначыў І.Хоміч, у адпаведнасці з сучаснымі патрабаваннямі, гэты палігон будзе абсталяваны гідраізаляцыяй, устройствамі для кантролю за станам грунтовых вод і навакольнага асяроддзя, неабходнай інфраструктурай.

Лавінія АРЭШКА.

Горкае пахмелле

Горш чым ад пахмелля ў выніку тыднёвага запою, адчувае сябе пасля візіту супрацоўнікаў міліцыі і падатковых органаў малады жыхар Віцебска, які грунтоўна займаўся падпольным гарэлачным бізнесам.

У кватэры непрацуючага гараджаніна аператыўнікі знайшлі сыравіну і абсталяванне для вырабу і разліву фальсіфікаванай алкагольнай прадукцыі: 5 літраў пітнога спірту, прыстасаванне для закупоркі бутэлек, 4 тысячы коркаў, 1,5 тысячы гарэлачных і вінных этыкетак, больш за 2 тысячы фальшывых акцызных марак і 159 ужо гатовых да продажу бутэлек з сумніўнымі спіртнымі напоямі, афармленымі як стандартныя гарэлка і віно.

«Прадам вінтоўку ў добрым стане...»

Відаць, не ад раскошнага жыцця вырашыла зарабіць жыхарка Віцебска, прадаючы выпадкова знойдзеную ў лесе савецкую вінтоўку Мосіна 1930 года выпуску. Аднак супрацоўнікі крымінальнага вышуку не сталі шукаць у дзеяннях кабеты змякчальных абставін, а затрымалі яе і неўзабаве прад'явілі сур'ёзнае абвінавачанне. Нягледзячы на ўзрост, вінтоўка прызнана годнай да стральбы, і жанчыне цяпер пагражае абмежаванне або нават пазбаўленне волі за незаконнае захаванне і продаж агнястрэльнай зброі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Небяспечная знаходка

Шкляная ёмістасць з 12 кілаграмамі ртуці была знойдзена ў Гродне.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе МНС, паведамленне аб знаходцы за некалькі метраў ад жылога дома па вуліцы Індурская шаша бутэлькі з рэчывам серабрыстага колеру паступіла ў мясцовую пажарную аварыйна-ратавальную службу недзе апоўдні. Яе знайшлі два падлеткі, вучні школы № 131.

Супрацоўнікі падраздзялення МНС, якія прыбылі да месца знаходкі, забралі ёмістасць, у якой аказалася каля 12 кілаграмаў ртуці. 10 грамаў вадкага металу вылілася на зямлю, і ратавальнікам давялося праводзіць дэмеркурызацыю мясцовасці.

Знойдзеная ртуць будзе здадзена для утылізацыі.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ.

ЭКСПЕРТИЗА

Вектор в Азиопу

Итак, событие, о неизбежности которого так долго говорило все политизированное сообщество, свершилось. Однако это не тот случай, когда говорят о самосбывающемся прогнозе. Это скорее рассеянное в социальном пространстве всеобщее ощущение самоочевидности.

Ведь референдум единодушно предсказывали не только эксперты, что было бы понятно. Согласно данным последнего соцопроса НИСЭПИ, проведенного в июне 2004 г., 88% (!) наших сограждан были убеждены, что Лукашенко станет добиваться продления своих президентских полномочий. То есть даже от аполитичной рядовой публики невозможно скрыть ежедневно демонстрируемое по телевидению упоение властью.

Валерий КАРБАЛЕВИЧ

Ни Борис Ельцин, ни Леонид Кучма, ни Владимир Путин не решились строить себе систему вечной власти. Лукашенко, встав на путь пожизненного царствования, перешел еще один рубеж, отделяющий Беларусь от Европы, — окончательно отождествил страну с государствами Центральной Азии, где похожие сценарии в ходу практически повсеместно.

Азиатизация Беларуси в политическом смысле подходит к своему логическому завершению.

Главной политической проблемой последних двух лет был вопрос о времени референдума.

Весь минувший год прошел для белорусского руководства под знаком надежды убедить Путина, с применением всего оружейного арсенала интеграции, подписать Конституционный акт Союзного государства, который предполагалось вынести на всенародное одобрение в связке с вопросом о третьем сроке. И только в апреле нынешнего года, выступая с посланием Национальному собранию, Лукашенко вынужден был констатировать, что договориться с Россией по этому вопросу не удалось. И, следовательно, встала задача искать сепаратные варианты продления полномочий.

Представляется, что проведение референдума вместе с выборами в Палату представителей оптимально для Лукашенко. Во-первых, потому, что вынесение на народный суд собственного намерения оставаться дальше на своем посту — шаг достаточно рискованный. Такая плохо замаскированная жажда власти вызывает непонимание и создает ощущение неправедности даже у части сторонников первого президента. Поэтому нужен благоприятный повод, призванный замаскировать слишком уж откровенные властолюбивые интенции.

Необходимо было найти паровоз, к которому можно прицепить вагон с референдумом. Выборы в Палату представителей и станут таким паровозом, о чем, собственно, сказал и сам Лукашенко в своем выступлении 7 сентября. Больше до самых президентских выборов никаких других пристойных поводов обратиться к народу "за разрешением" не предвидится.

Во-вторых, сейчас для Беларуси сложилась необычайно хорошая экономическая конъюнктура. Благодаря притоку нефтедолларов в Россию там увеличился спрос на наши товары. Есть возможность увеличивать зарплату, удерживать цены на коммунальные услуги. В этом году повезло с урожаем. Что будет через год, никто не знает. А вдруг упадут цены на нефть, погода не даст собрать много зерна? Поэтому надо ковать железо, пока горячо.

В-третьих, неопределенность с продлением президентских полномочий для главы авторитарного режима очень опасна. Затягивание вопроса о третьем сроке может привести к тому, что номенклатура начнет разбегаться в поисках нового хозяина и потихоньку саботировать выполнение высочайших указаний. Поэтому нужно заблаговременно послать всей вертикали сигнал, чтобы не рыпалась.

Единственное, что смущало и порождало сомнения в близости референдума, — это отсутствие имитации всенародного клича к "батьке" с нижайшей просьбой не оставлять сиротинушками без своего державного попечительства.

Да, **предполагалось, что события должны развиваться по такому сценарию.** Сначала появятся в государственных СМИ письма трудящихся, затем — резолюции собраний трудовых коллективов с единодушной просьбой не уходить... Понятно, что "народный президент" не может остаться равнодушным к стихийному порыву людей. После чего Лукашенко выступает с обращением к нации, говорит, что, как ни тяжело ему на этом посту, но чего, дескать, не сделаешь ради народа, — и объявляет референдум.

Однако все вышло по-другому. Объявление референдума не "по многочисленным просьбам трудящихся", а по собственной инициативе, как и тот факт, что его старт несколько раз откладывался, свидетельствует о неуверенности Лукашенко, отсутствии четко прописанной стратегии.

И еще один нюанс, говорящий о том же. На предыдущих референдумах Лукашенко выдвигал четыре вопроса. Иные из них (например, о частной собственности на землю или смертной казни) играли роль наживки, с помощью которой избиратель может проглотить и крючок основного вопроса.

Теперь выдвинут один вопрос (конечно, с правовой **точки зрения в предложенной формулировке два разных вопроса,** но мы имеем в виду политическую сторону), причем он задан в лоб, без всяких хитростей. Хотя были варианты спрятать суть вопроса. Например, можно было под предлогом усовершенствования Конституции предложить только часть первую статьи 81 в новой редакции, вместе с косметическими правками некоторых других статей.

Однако Лукашенко не пошел по этому пути. Он правильно рассудил, что такая незатейливая хитрость все равно была бы разгадана — со всеми вытекающими негативными последствиями. Слишком долго в общественном мнении муссировался вопрос о третьем сроке, чтобы можно было его спрятать. Поэтому президент решил, что теперь выгоднее идти с открытым забралом. Тем более что управление процессом подведения итогов всенародного голосования находится, как президент надеется, под его полным контролем.

Объявление референдума стало в определенной мере пощечиной Путину. Его отрицательная позиция по этому вопросу известна.

После недавней встречи в Сочи оба президента настойчиво подчеркивали, что у них нет разногласий и проблем. И вот через две недели, в день общероссийского траура, **Лукашенко объявляет о своем историческом указе...**

Последовавшее молчание Кремля весьма красноречиво. И лишний раз подтверждает **тезис об ограниченности влияния Москвы на Беларусь.** Окончательно посрамлены прогнозисты, долгое время уверявшие, что, дескать, уж этого Путин белорусскому коллеге никак не позволит.

Референдум внес резкое обострение в достаточно вялый ход предвыборной кампании, вызвал раскол и политизацию общества.

В этом смысле любопытны рассуждения официальных комментаторов о стабильности, которая якобы возможна только в случае нахождения у власти Лукашенко. Но если стабильность гарантирована лишь одним человеком и после его ухода страна развалится, то на самом деле это крайне неустойчивая, уязвимая и нестабильная система. Если страну может раскачать, как уверяют власти, "кучка оппозиционеров", то грош цена такой стабильности.

Борьба с применением такого оружия, как результаты социологических опросов, происходит во всем мире. Но в Беларуси она обретает форму войны без правил.

Государственные СМИ опубликовали результаты никому до сих пор не известного "независимого аналитического центра "Экоом", который объявил, что за Лукашенко проголосовало бы теперь 66,5% населения. В то же время, согласно данным балтийского отделения Института Гэллапа, проводящего у нас исследования с помощью независимых белорусских центров, на конец августа идею третьего срока поддерживало 29%, а против было 51%. Причем если брать число четко определившихся сторонников и противников изменений в Конституции, то здесь соотношение 2:1 в пользу последних. Эти результаты, заметим, полностью корреспондируются с данными регулярных соцопросов, проводимых в последние два года НИСЭПИ и лабораторией "Новак". Иначе говоря, **честного референдума Лукашенко не выиграть.**

Это первый вывод.

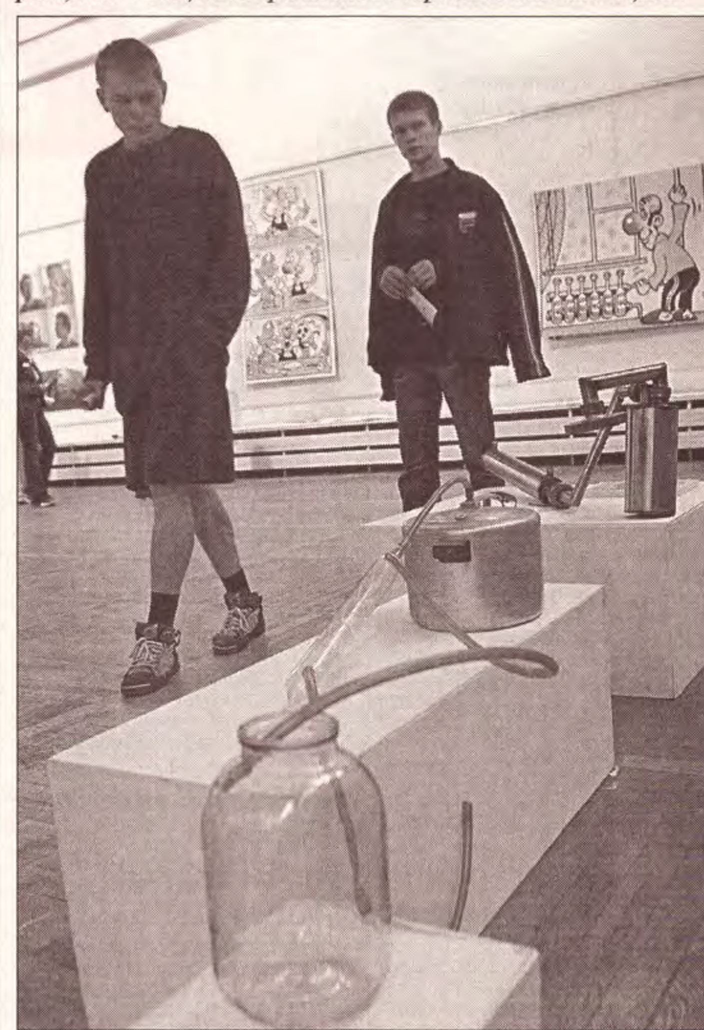
Второй таков: **оппозиция впервые в истории независимой Беларуси имеет за собой большинство населения по главному политическому вопросу в стране вообще и главному вопросу политической кампании.**

Сумеет ли она эффективно воспользоваться этим ресурсом?

("Белорусские новости".)

40 градусаў заклапочанасці

"Ударим автопробегом по бездорожью и разгильдяйству!" — аўтарства гэтага слогана належыць вялікаму камбінатару Астапу Бендэру, а дакладней, ягоным стваральнікам пісьменнікам Ільфу і Пятрову. Пры ўсёй іранічнасці выслоўя ёсць у ім і здаровы сэнс. З негатыўнымі з'явамі, глыбока ўкаранёнымі ў народную свядомасць і побыт, трэба змагацца як адміністрацыйнымі мерамі, так і дасціпнай прапагандай і арыгінальнай агітацыяй.

Сябры творчай суполкі "Майстар" пайшлі далей за Астапа Бендэра і, не марнуючы сілы на бессэнсоўную барацьбу з бездарожжам (для краіны, якая, замест таго каб праторанай дарогай ісці ў Еўропу, увесь час шукае нейкі "асобы шлях" немаведама куды, бездарожжа — з'ява запланаваная і невынішчальная), вырашылі замахнуцца на саму эмацыянальную аснову ўсходнеславянскай цывілізацыі — гарэлку. "Ударым мастацкай акцыяй па бутэльцы і прышчэмім хвост селядцу!" — так у вобразнай форме можна акрэсліць мэту антыалкагольнага саракаградуснага праекта, які з 15 верасня рэалізуецца ў сценах Палаца мастацтва.

Назва выставы чамусьці "трасянковая" — "Водка і хвост сялёдкі". Магчыма, аўтары праекта такім чынам маюць давесці, што з'ява, на якую яны апалчыліся, прыйшла да нас з-за ўсходняй мяжы Беларускай дзяржавы, а можа, проста вырашылі быць бліжэй да народа (насельніцтва). На выставе прадстаўлена шмат нацюрмортаў, дзе дамінуюць бутэлька альбо селядзец. Ёсць сюжэтныя палотны, плакаты, карыкатуры, дакументальныя фотаздымкі, а таксама абстрактныя і фантастычныя кампазіцыі, якія ў кантэксце экспазіцыі ўспрымаюцца насланнем нецвярозага розуму. А каб не было занадта змрочна, мастакі прапаноўваюць гледачу альтэрнатыву — здаровы лад жыцця, спорт, сямейныя радасці.

Самы арыгінальны экспанат выставы запазычаны ў Музеі крыміналістыкі. Гэта сапраўдны самагонны апарат. Мяркуючы па ягоных кампанентах, гэты ўзор народнай творчасці датуецца часамі так званай перабудовы, калі апошні генсек КПСС М. Гарбачоў вырашыў крута змяніць народныя звычкі, не папытаўшыся на тое народнага "кансенсусу". На чэргі да вінна-гарэлачных крамаў краіна адказала не наўпрост, а, як гавораць палітолагі, "асіметрычна". Праяву гэтай "асіметрыі" кожны цікаўны можа пабачыць з 15-га па 27 верасня ў Палацы мастацтва. Потым апарат вернуць у музей.

Народу на вернісажы было шмат. Адчувалася, што тэма людзей хвалюе. Пасля вернісажу адбыўся фуршэт.

Пабачанае на выставе вярэдзіць розум. Вось, скажам, па бездарожжы і разгільдзяйстве можна ўдарыць аўтапрабегам, па пьянстве і алкагалізме — мастацкай выставай, а чым ударыць па палітычным авантурызме мазаічных псіхапатаў?

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ.
Фота photo.bymedia.net

Святочная малітва ў беларускіх іудзеяў перад пачаткам Новага года, які адзначаўся 15 і 16 верасня.

Фота photo.bymedia.net

ЖЫЦЦЁ ЯК ЯНО ЁСЦЬ

Праталінкі

Сярод шэрых і аднастайных будняў, абыякавасці і жорсткасці мы шукаем нешта светлае, добрае, чыстае, што заўсёды саграваў і саграве людскія сэрцы, робіць іх высакароднымі, а думкі і пачуцці — узнёслымі, што прымушае думаць, разважаць.

Сёма

Суседская кошка нядаўна нарадзіла маленькіх кацянятак. Усіх аддалі знаёмым. Сабе пакінулі толькі аднаго, каб і кошцы была радасць, і маленькаму ўнучку Ягорку, якому ўсяго два гады, было з кім гуляць. Кацяня жыло на кухні, грэлася каля газавага катла, ласавалася мамімным малачком і адчувала сябе зусім не кепска. Але аднойчы кошка не захацела карміць свайго дзіцяці, перастала да яго падыходзіць і наогул рэдка з'яўлялася ў хаце. Кацянятка пішчала так жаласліва, што не было сілы цярпець. Тады зяць Андрэй набраў у піпетку каровінага малака і пачаў выпойваць маленькую істоту. Але ці то малако не спадабалася, ці па маме кацянятка вельмі сумавала... Словам, яно не выжыла. І на кухні ў суседзяў стала ціха. Ягорка, які вельмі любіў жывы маленькі клубочак, засумаваў па ім, нібы дарослы. Прыйшоўшы на кухню, ён пільна аглядваў месца ля катла і ў скрусе разводзіў маленькімі ручкамі:

— Сё. Ма.

Гэта азначала: усё, няма больш кацяняткі.

І вось аднойчы старэйшая дачка суседзяў, якая жыве з сям'ёй у Мінску, прывезла дадому другое кацяня. Праўда, крышку большае, жвавейшае, але такое ж цёмненькае, як і тое было. Ягорка, ўбачыўшы на кухні жвавы камочак, радасна ўсклікнуў:

— Сё-ма! Сё-ма!

Ён хацеў сказаць, што вярнуўся яго любімец, быў знік, ды вярнуўся, але не знаходзіў патрэбных слоў, каб выказаць сваю радасць, і ўсё крычаў: Сёма! З таго часу ўсе ў доме пачалі зваць коціка Сёма. І Ягорка гэтаму вельмі рады.

Мы чакалі аўтобуса...

Халодным восеньскім днём мы стаялі на адным з аўтобусных прыпынкаў і з нецярпеннем паглядалі ў той бок, адкуль павінен быў паказацца транспарт. Было сыра, золка. Людзей сабралася шмат: вясковыя таты і мамы праводзілі сваіх гарадскіх дзяцей, напакаваўшы ім поўныя сумкі гасцінцаў. Усе мы нецярпліва тапталіся па смецці, якога на аўтобусным прыпынку было ледзь не па костачкі. Нехта выкінуў абгорткі ад цукерак і пячэння, сухія кветкі, вецер нанёс апалага лісця.

— Як брудна на прыпынку! — абураліся жанчыны. — Проста ступіць няма дзе з-за смецця.

— І сапраўды, нехта ж павінен тут прыбіраць!

— А хто накідаў смецця, той няхай і прыбірае.

— Знойдзеш цяпер таго, хто накідаў.

— Усе кідаюць, а прыбіраць ніхто не хоча.

Усе актыўна ўключыліся ў спрэчку на тэму "хто павінен прыбіраць". І толькі нейкі малады чалавек не прамовіў ні слова. Ён падаўся ў прыдарожны хмызняк, наламаў там галля, хуценька звязаў венік. Падмёў і на прыпынку, і вакол яго. Здавалася, што навокал пасвятлела. А можа, не здавалася, можа, і сапраўды пасвятлела ў людзй на сэрцах ад таго, што гэты добры, працавіты чалавек без лішніх слоў зрабіў тое, пра што яны вялі пустыя размовы.

Смецце ўжо ляжала ў кучы, калі падышоў аўтобус.

— Ах, шкада, што не паспеў прыбраць, — пашкадавала нейкая кабета, сядаючы ў аўтобус.

— Нічога. Я падмёў, а можа, хто здагадаецца прыбраць, — весела прамовіў мужчына.

Скарыначкі на асфальце

Ішлі па пасялковай вуліцы мама, тата і два хлопчыкі — адзін большы, а другі яшчэ дашкольнік. Насустрач ім з кіёчкам у адной руцэ і сумкай у другой тэпала бабуля. З сумкі была відаць булка хлеба.

— Я хлеба хачу, хлеба! — патрабаваў малы, паказваючы на сумку.

Бабулька пачула яго словы, адламала смачную скарыначку і працягнула хлопчыку:

— Еш, дзіцятка. — Сказала і пайшла далей.

Малы адкусіў раз, другі, а потым размахнуўся і кінуў скарыначку на асфальт.

— Не хачу больш... — капрызна надзьмуў губы.

Мама і старэйшы брацік палічылі гэта гарэзлівасцю і дружна засмяяліся. А тата не на жарт пакрыўдзіўся і абурыўся. Ён узяў малога за руку і сказаў:

— Ідзі і падымі скарыначку, вытры з яе пясок, пацалуй і пакладзі ў кішэньку, а як прыйдзем дадому, аддасі яе пеўніку. І запомніце, дзеці, хлеб нельга кідаць на зямлю. Ён — святыня. У ім праца людская. Вялікая праца. А як не было ўволю хлеба, паміралі маленькія дзеткі...

І малодшы, і старэйшы хлопчыкі ўважліва глядзелі на бацьку, а мама сараміліва апусціла вочы...

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Укрощение Елены Равбецкой

16 сентября главный редактор гродненской независимой газеты «Биржа информации» Елена Равбецкая была вызвана в прокуратуру Ленинского района для разбирательства по вопросу материала «Предательство именем народа», опубликованного за ее подписью на первой полосе в номере от 9 сентября этого года.

Как сообщил заместитель прокурора, старший советник юстиции А.Абрамович, в отношении Равбецкой вынесено постановление о возбуждении административного дела по ч.10 ст.172 прим Кодекса об административных правонарушениях РБ, выразившееся в нарушениях требований статьи 5 Закона о печати. А именно: "Не допускается использование средств массовой информации для распространения сведений, порочащих честь и достоинство Президента Республики Беларусь".

По словам Елены Равбецкой, претензии были предъявлены к следующим словам ее материала: **"Референдум (а без него третьего срока не получить), объявленный господином президентом, — это вызов обществу. Нужно обладать не только отсутствием совести, но и "господским" пренебрежением к плебсу...".** Равбецкая крайне удивлена, так как не усматривает оскорбления чести и достоинства в том, что лично ею дана собственная оценка действий руководящего лица страны. *"Я никого не унизила, не применяла ненормативную лексику, а, напротив, говорила эзоповым языком", — заявила Равбецкая. Она считает также, что возможное наказание по статье 172 — штраф от 50 до 100 минимальных зарплат, будет для нее просто неподъемным. "Поэтому судиться мы будем долго и упорно. Я полагаю, что будет назначена не одна лингвистическая экспертиза, чтобы выяснить, есть ли в статье оскорбление чести и достоинства, или я выражаю мое личное мнение и говорю правду", —* говорит главный редактор БИ Елена Равбецкая.

Наталья МАКУШИНА.

Ваўкавыск адзначыць «Дажынкі», а пасля і сваё тысячагоддзе

Учора ў Ваўкавыску (Гродзенская вобласць) прайшло ганараванне лепшых сельскіх працаўнікоў Ваўкавыскага раёна. Мерапрыемства прымеркавана да рэспубліканскага фестывалю-кірмашу "Дажынкі-2004", які адбудзецца 17—18 верасня.

Да святкавання "Дажынак" цэнтр Ваўкавыска набыў новае аблічча. Праведзена рэканструкцыя на цэнтральнай плошчы горада, дзе адбудуцца асноўныя мерапрыемствы фестывалю, заменены інжынерныя сеткі дарожнага пакрыцця, зроблены рамонт фасадаў і дахаў будынкаў. Падчас падрыхтоўкі да свята ў горадзе было пабудавана 140 км дарог, укладзена 100 тысяч квадратных метраў тратуарнай пліткі і 100 км дарожнага бардзюра. Знесены 19 старых жылых дамоў, гаспадары якіх, у тым ліку сем'і ветэранаў вайны, што маюць патрэбу ў жыллі, атрымалі кватэры ў новым 84-кватэрным доме, узведзеным за кошт абласнога бюджэту. На плошчы таксама разбіты новы парк адпачынку, устаноўлена сучаснае асвятленне, пераробленны фантан.

У цэлым на добраўпарадкаванне горада, у якое ўкладзена каля 100 млрд. рублёў, працавалі 2,5 тыс. будаўнікоў.

Пасля свята работы будуць працягвацца, таму што ў 2005 годзе Ваўкавыск адзначыць сваё тысячагоддзе.

Вольга АСІПЕНКА.

Паспрачаюцца маладыя ды галасістыя

Да 1 лістапада 2004 года беларускія выканаўцы, якія б жадалі браць удзел у Міжнародным тэлевізійным конкурсе песні "Еўрабачанне-2005", павінны прыслаць заяўку ў Нацыянальную тэлевізійную тэлерадыёкампанію.

Конкурс будзе доўжыцца да снежня. Пасля выбару 15 прэтэндэнтаў плануецца запісаць канцэрт, які будзе трансліравацца ў эфіры Першага нацыянальнага тэлеканала. Падчас эфіру пройдзе інтэрактыўнае галасаванне з удзелам тэлегледачоў.

Для кожнага з трох удзельнікаў, адабраных у выніку інтэрактыўнага галасавання, будзе запісана прафесійная фанаграма, зняты кліп і падрыхтаваны канцэртны нумар.

Вольга АСІПЕНКА.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

США и Европа обеспокоены шагами Путина

Президент США Джордж Буш заявил, что предложенная Владимиром Путиным реформа исполнительной власти способна подорвать демократию в России, сообщает Reuters. "Когда правительства борются с врагами демократии, они должны соблюдать принципы демократии", — сказал американский президент в своей речи. По мнению Буша, необходимо соблюдать баланс между центральной и местной властью. Ранее госсекретарь США Колин Пауэлл выразил обеспокоенность российскими реформами. "По сути, это отступление от некоторых демократических реформ, — сказал Пауэлл. — Мы очень обеспокоены этим и хотим обсудить нововведения с российской стороной".

В целом Соединенные Штаты выражают обеспокоенность в связи с шагами, которые предпринимает президент Путин по усилению власти Кремля. Американские официальные представители подчеркивают, что США полностью поддерживают Россию в ее борьбе против терроризма, но в то же время встревожены последними решениями российского президента, принятыми после ряда террористических нападений, включая захват школы в Беслане, где погибло более трехсот человек.

В Европе нарастает критика мер Путина. Известный немецкий политолог профессор Герхард Зимон говорит, что очередное объявление об усилении вертикали власти — это традиционное для Путина заявление со времени его вступления в должность. Президент России последовательно сокращает объем демократии в стране и пытается вернуть Россию в советское состояние. Пусть это советское прошлое без идеологии и без Маркса, но это движение в направлении, которое противоположно западным политическим ценностям. Позитивного эффекта в борьбе с терроризмом задуманная Путиным реформа иметь не будет, считает Зимон. Укрепление президентской вертикали, по мнению немецкого политолога, вообще не имеет никакого отношения к урегулированию положения на Северном Кавказе.

Бомба попала на борт самолета «за взятку в 1000 рублей»

Генпрокурор России Владимир Устинов заявил, что женщина, которая подозревается в осуществлении взрыва в одном из двух российских самолетов, проникла на рейс за взятку в 1000 рублей (чуть более 30 долларов).

Устинов сообщил в интервью Интерфаксу, что взятку через билетного спекулянта получил сотрудник авиакомпании "Сибирь", в чьи обязанности входил контроль за регистрацией и посадкой пассажиров. Как утверждают следователи, взрыв в самолете, следовавшем в Сочи, устроила жительница Грозного Сацита Джебирханова. Другую чеченку, Аминат Нагаеву, обвиняют в осуществлении взрыва на волгоградском рейсе.

По словам Устинова, Арутюнов помог в приобретении билетов обеим женщинам, взяв с одной две, а с другой три тысячи рублей. При этом, отметил Устинов, ранее женщины, прибывшие, по данным следствия, в московский аэропорт "Домодедово" из Махачкалы в тот же вечер вместе с двумя чеченскими мужчинами, вызвали подозрение у милиционеров. "Работники линейного отдела милиции выявили их, забрали у них паспорта и передали оперуполномоченному по борьбе с терроризмом, капитану милиции, для досмотра их вещей и проверки на предмет возможной причастности к терактам, — рассказал Устинов. — Но капитан отпустил их без всякой проверки, и они стали спешно добывать билеты в том же здании".

На МКС появятся окна в космос

Для Международной космической станции изготовлено самое крупное из семи окон, которые будут установлены на специальной обсерватории под названием "Купол".

Через окно диаметром 80 сантиметров космонавты смогут наблюдать за работой автоматических роботов, а также любоваться космическими видами.

Польша и Германия: взаимных претензий нет

Канцлер ФРГ Герхард Шредер и правительство Польши считают исчерпанными вопросы о выплате компенсаций в германо-польских отношениях. Глава польского правительства Марек Белка сообщил по итогам заседания кабинета министров, на котором рассматривалась резолюция сейма, что этот вопрос "раз и навсегда закрыт". Шредер приветствовал "единое мнение" на этот счет правительства в Варшаве и президента Польши. Белка подчеркнул, что парламент Польши отреагировал на требования из Германии. По словам германского канцлера, Берлин отверг как претензии польского парламента, так и организации "Прусское попечительское общество". В пятницу на прошлой неделе парламент Польши обратился к правительству страны с призывом потребовать от Германии выплаты компенсаций за ущерб, причиненный ею Польше в годы Второй мировой войны.

ООН предупреждает об опасности роста населения

Население развивающихся стран будет быстро расти, если государства-доноры не будут выделять достаточно финансовых средств на программы в области образования и здравоохранения. Число жителей в 50 самых бедных странах мира утроится к 2050 году и достигнет 1,7 миллиарда человек. В целом же число жителей на планете вырастет до 8,9 миллиарда. Представитель Фонда населения ООН сказал в интервью Би-Би-Си, что доноры выделяют только половину средств из тех, которые они обещали на конференции в Каире в 1994 году. Эти деньги используются на программы, направленные на защиту прав женщин и развитие здравоохранения в развивающихся странах..

Бразильские бандиты ограбили целый автобус полицейских

В Бразилии вооруженные бандиты ограбили автобус с полицейскими, которые направлялись на спортивное мероприятие, сообщает Рейтер. Инцидент произошел, когда 46 полицейских из штата Параиба, расположенного на северо-востоке Бразилии направлялись в автобусе в город Сальвадор в штате Баия. Преступники на двух автомашинах остановили автобус и ограбили всех находившихся в нем людей.

Полицейские не были вооружены и не смогли оказать сопротивление бандитам. "Грабители забрали видеокамеры, мобильные телефоны, деньги и даже спортивную униформу", — сказал представитель полиции. По его словам, вероятнее всего нападавшие не знали, что в автобусе ехали сотрудники правоохранительных органов.

В Венеции хотят запретить пение серенад в часы пик

Мэр Венеции Паоло Коста планирует запретить катание на популярных гондолах с музыкантами в утренние часы пик, дабы снизить вероятность аварий на переполненных лодками каналах.

Инициатива властей вызвана рядом происшествий, в ходе одного из которых чуть не утонул маленький ребенок. В соответствии с новыми правилами, планируется определить время и своеобразные полосы движения по главной артерии города Гранд каналу и другим основным каналам. Грузоперевозки по воде хотят разрешить в промежуток между 10 и 11 часами утра, а гондолы с музыкантами смогут выйти на "улицы" лишь с одиннадцати. Такси и туристические суда должны будут перемещаться по наименее запруженным каналам города.

В настоящее время туристы имеют возможность наблюдать венецианские красоты под музыкальное сопровождение в любое время дня, но, по мнению городских властей, гондолы создают толчею на воде и мешают прочему городскому транспорту. Новые правила могут вступить в силу в следующем месяце.

Шарон отказывается от реализации международного мирного плана «Дорожная карта»

Премьер-министр Израиля Ариэль Шарон открыто отказался от реализации международного мирного плана "Дорожная карта". В интервью израильской газете "Едиот ахронот" Шарон заявил, что его страна более не намерена руководствоваться этим планом.

Мирный план "Дорожная карта", разработанный в прошлом году США, Россией, Евросоюзом и ООН, в числе прочего предусматривал создание палестинского государства к 2005 году.

«Раб Аллаха Басаев его превосходительству Путину...»

Сенсационные факты о переговорах с боевиками в Беслане

Можно ли было спасти детей?

Чего добивались бандиты?

Ответов на эти — самые главные, самые больные — вопросы нет до сих пор.

Сегодня мы — впервые — вместе с очевидцами и участниками тех страшных событий попробуем их найти.

Мы заранее понимаем, что эта публикация вызовет очередной взрыв чиновничьего гнева. Власть не любит отвечать за свои слова и дела.

Но смолчать сегодня — значит приговорить себя завтра к новым терактам, захватам, убийствам. А в том, что они будут, — сомнений, увы, ни у кого нет...

Когда начался захват, первое время никто вообще ничего не понимал. Поначалу были иллюзии, что возможно повторение сценария "Норд-Оста": снабжать заложников водой и едой, отправлять парламентеров и тележурналистов. Но уже первые шаги боевиков показали: "мягкого" варианта не будет.

После того как их снабдили средствами связи, они передали: не включите воду — через десять минут двое заложников будут убиты. Не включили. Террористы убили двоих детей и выбросили тела.

"Не включите свет — снова убьем двоих!" Не включили. Через десять минут — еще два трупа. (Накануне третьего дня осады, поздно вечером, боевиков предупредили: "Объявлено штормовое предупреждение. Возможно самопроизвольное отключение света". — "Держите провода руками, — ответил главарь. — Иначе каждые 10 минут будем убивать по два заложника. И так — всю ночь".)

Тут уже все поняли: ничего подобного Россия прежде не знала...

Первый день прошел по сути впустую. В дзасоховском штабе царила неразбериха. Боевики требовали на переговоры кого-то из федеральных министров, но ехать никто не решался. (Заместитель генпрокурора Сергей Фридинский и полпред в ЮФО Владимир Яковлев приехали в штаб 2 сентября в обед.)

Только с появлением в штабе руководителей ФСБ начало что-то делаться. По сути, именно они приняли на себя все руководство. (И — добавлю — если бы не они, все могло кончиться еще страшнее.) Уже вечером были составлены списки заложников. С высокой долей вероятности стало понятно их количество — тысяча с небольшим. (Потом выяснится точно: 1024.)

В срочном порядке в Беслан вызвали бывшего вице-спикера Госдумы и президента "Славнефти" Михаила Гуцериева (ныне — президента компании "Руснефть"), обладающего большим опытом ведения переговоров с боевиками и вообще серьезным авторитетом на Кавказе.

Рано утром 2 сентября Гуцериев позвонил боевикам по мобильному телефону. Все разговоры шли с включенным динамиком.

От имени террористов переговоры вел человек, назвавший себя "Шейху" (ударение на последнем слоге). Судя по произношению, он был славянином. По крайней мере, когда Гуцериев попытался заговорить с ним на ингушском, тот отрезал: "Говорите только по-русски".

"Кто вас уполномочил?" — спросил "Шейху" Гуцериева.

"Президент России и федеральное правительство. Я пришел спасти вас".

"Спасти нас?" — засмеялся "Шейху".

"Да, вас..."

До этого "Шейху" требовал, чтобы на переговоры с ним пошли четыре человека: Дзасохов, Зязиков, Аслаханов и доктор Рошаль. Аслаханов и Рошаль прилетели в Беслан. Зязикова нигде не было. (Его безмятежным нашли только на второй день, в московском "Президент-отеле".)

Дзасохов все время находился в штабе, однако в переговоры вступать не решался. Он боялся даже взять телефонную трубку. Тогда "Шейху" позвонил Рошаль: "Я готов сейчас прийти к вам вместе с водой и медикаментами".

"Если ты подойдешь ближе чем на 30 метров, — ответил террорист, — получишь пулю".

Сам по себе Рошаль был им не нужен. Они хотели заполучить всех сразу, чтобы казнить на месте. К каждому у них был свой счет. Дзасохова, Аслаханова и Зязикова они считали отступниками и предателями. Рошалю не могли простить того, что в "Норд-Осте" тот передавал всю информацию спецслужбам и не стесняясь, признавался в этом перед телекамерами.

Дзасохов притащил в штаб кого-то из духовных лидеров мусульман, но "Шейху" говорить с ним не стал, бросил трубку. "Если мне позвонит кто-то еще, кроме тебя, — заявил он Гуцериеву, — я убью десять новых заложников".

Никакие посулы и уговоры на "Шейху" не действовали. Ему предлагали обменять детей на арестованных после ингушских событий людей (31 боевика), но он лишь смеялся в ответ: "Вы не понимаете! Мы пришли не торговаться и договариваться. Либо мы добьемся своего, либо умрем вместе с детьми". — "Какие ваши условия?" — "Мы передадим их письменно". — "Кому? Может быть, Аушеву?" — "Аушев?.. Пусть идет. Мы гарантируем ему жизнь".

Спешно вызванный из Москвы генерал Аушев пошел на переговоры. Никакой техники или оружия брать с собой он не стал (хотя его обыскивать и не стали: верили на слово). Боевики отдали Аушеву письмо. В переговоры они не вступали. Через полчаса после этого были освобождены грудные дети — самому Аушеву их не отдали, чтобы не создалось впечатление, будто тот в чем-то их убедил.

Текст письма был сразу же доложен президенту. Прямую связь с Путиным держал Дзасохов (он звонил ему в среднем каждые три часа). Оно было адресовано "Его превосходительству президенту Путину". Подписал письмо "Раб Аллаха Шамиль Басаев".

Документ содержал пять условий, при выполнении которых заложники получат свободу:

а) Путин должен подписать указ о прекращении войны в Чечне;

б) вывести оттуда войска;

в) Чечня как самостоятельное государство входит в СНГ;

г) Чечня остается в рублевой зоне;

д) в Чечню и на Северный Кавказ вводятся миротворческие силы СНГ.

Отныне план боевиков стал ясен окончательно. Они рассчитали все четко. Без воды и еды уже на четвертые-пятые сутки дети начали бы умирать. Идти на штурм спецназ не мог: рядом со школой собрался весь город.

Обезумевшие люди готовы были растерзать каждого, кто ринется на штурм. У многих было оружие. Стихийно формировались отряды самообороны. Подкрепление привел и президент Южной Осетии Эдуард Кокойты.

(Впрочем, руководство ФСБ и без того не хотело штурма. Первый замдиректора Владимир Проничев, руководивший до этого спецоперацией в "Норд-Осте", с самого начала категорически возражал против любого силового сценария. Планов захвата школы ФСБ не разрабатывала в принципе.)

Сильнее всего на людей действовало то, что боевики не пропускали в здание ни воду, ни еду. Наверное, если бы не это обстоятельство, родственники вели бы себя гораздо спокойнее. Но, видя, как жадно, задыхаясь, пили воду освобожденные дети, толпа заходилась в неистовстве.

В таких условиях уже в ближайшие дни президент оказался бы перед страшным выбором: либо принять условия террористов. Либо — обречь детей на верную смерть.

И то и другое было для него неприемлемо, но третьего выхода, увы, не существовало. Правда, некоторые члены штаба предлагали подписать фальшивый указ, но это предложение завернули с ходу. Было очевидно, что террористы не удовлетворятся одной только бумагой и потребуют объявить указ по всем каналам телевидения. После этого обратного пути уже не было бы.

Тогда возникла другая идея — привлечь к переговорам Масхадова. Дзасохов и Аушев по телефону нашли Закаева. Тот пообещал доложить Масхадову и сообщить его условия. Перезвонил поздно ночью. "Масхадов готов связаться с людьми. Нужна гарантия, что вы не будете пеленговать разговор и не повторите дудаевский сценарий". Решение вопроса отложили до утра.

На третий день Гуцериев убедил "Шейху" отдать тела погибших. К тому времени в здании находился уже 21 труп. Это были те заложники, которых бандиты убили в доказательство серьезности своих намерений, и родители, погибшие в первые же минуты на общешкольной линейке. (У одного из отцов оказался с собой пистолет. Когда начался захват, он успел застрелить боевика, но тут же был убит.) Кроме того, еще двух шахидок (изначально их было четыре) террористы расстреляли сами. Женщины отказались воевать с детьми. До начала "операции" им говорилось, что захватывать предстоит какой-то военный объект.

"Хорошо, — ответил "Шейху", — пусть к школе, по левому борту, подойдет грузовик с четырьмя сотрудниками МЧС в форме. Двое — в кабине. Двое — в кузове. И никаких фокусов".

Спасатели пошли в школу. Они старались держаться как можно спокойнее, хотя понятно было, что творилось у них на душе.

В 13.05 раздался первый взрыв...

Уже потом выяснится, что взорвалась мина, прикрепленная под потолком на скотче. От жары и духоты пленка порвалась, и смертоносный заряд рухнул на пол.

Вслед за первым — громыхнул и второй взрыв. Это уже боевики, решив, что спецназ идет на штурм, сами привели в действие мину. Взрывной волной вынесло все окна и двери.

Окровавленные, обессиленные дети принялись разбегаться в разные стороны. Вопреки официальной версии, террористы по ним не стреляли. Все, кто погиб у здания, — попали под перекрестный огонь, потому что, услышав взрывы, осетинские ополченцы открыли шквальный огонь. Боевики начали отстреливаться в ответ.

Вокруг школы царила страшная неразбериха. Толпа бесчинствовала. У омоновцев пытались отбирать автоматы. Пробовали ворваться даже в штаб. Двух людей, заподозренных в связи с террористами, разорвали на месте. "Я политический труп! — вопил, бегая по штабу, Дзасохов. — Теперь мне — конец!" (Даже в такие минуты он думал в первую очередь о себе.)

"Что вы наделали?!!" — кричал в трубку Гуцериев. "Вы обманули нас, — орал в ответ "Шейху". — Теперь вы несете ответственность за все!" — "Да нет никакого штурма, — убеждал Гуцериев. — Разберитесь у себя внутри".

Однако ситуация уже вышла из-под контроля. Когда стало ясно, что детей внутри нет, спецназ приготовился к штурму. Над зданием низко повисли три вертолета, но боевики настолько хорошо приготовились к обороне, что сумели автоматной очередью подбить один из них. (Потом в новостях скажут, что какой-то вертолет был обстрелян в Чечне.)

Школа была превращена в неприступную крепость. Бандиты оборудовали бойницы, запаслись несметным количеством патронов и боеприпасов. Чтобы избежать подкопа, даже вскрыли полы.

Тем не менее бойцы спецназа ФСБ ("Альфа" и "Вымпел") ринулись на штурм. ("Они сражались как герои", — это единое мнение всех очевидцев и членов штаба.)

Последний телефонный разговор между Гуцериевым и "Шейху" состоялся примерно в шесть часов вечера. Впрочем, это был скорее не разговор, а один сплошной крик.

"Во всем виноваты вы и ваш Кремль", — сказал на прощание террорист. Гуцериев бросил трубку. После этого телефон "Шейху" больше уже не отвечал...

Бой закончился в час ночи, когда был убит последний боевик. Ни один бандит из здания не вышел. Правда, досталось это слишком дорогой ценой. Двадцать один чекист был ранен. Десять — погибли. Четверым из них посмертно присвоены звания Героев России...

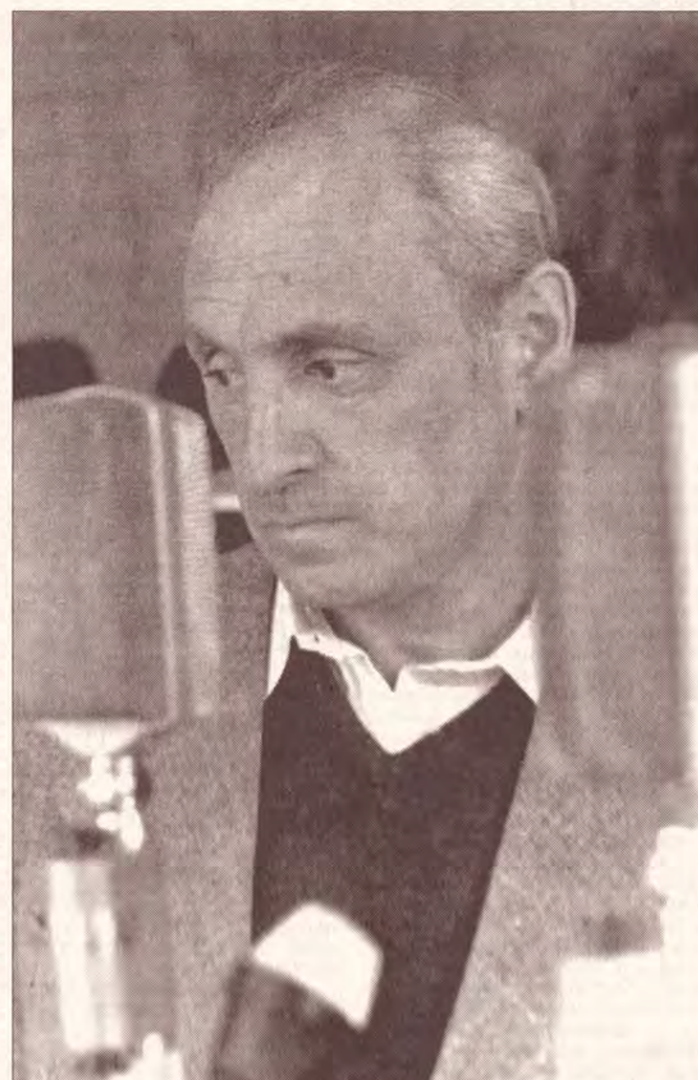
О том, как президент наградил Дзасохова, Зязикова, полпреда Яковлева и т.п., нам пока ничего не известно...

Александр ХИНШТЕЙН.
("Московский комсомолец".)

Востраў

"Усур'ёз можна гаварыць толькі аб нямногіх на сённяшні дзень астраўках сапраўднай духоўнасці. Ілля КУРГАН — з'ява унікальная".

Валерый АНІСЕНКА,
вучань І.Л.КУРГАНА, заслужаны дзеяч мастацтваў, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

У 70-х гадах студэнты журфака, якія хацелі займацца на кафедры тэлебачання і радыёвяшчання, павінны былі вытрымаць спецыяльны конкурс. Надышла чарга нашага курса, і калі мы даведаліся, што адбор будзе праводзіць сам Курган, які даўно ўжо лічыўся класікам у сваёй прафесіі, то вельмі перапалохаліся.

Курган здаўся нам залішне прыдзірлівым і таму вельмі шкодным. Гэта была мая першая сустрэча з легендарным дыктарам, пра якога беларусы гаварылі: "У Маскве — Левітан, а ў нас — Курган!" Другая адбылася нядаўна: я патэлефанавала і папрасіла аб інтэрв'ю. Спачатку Ілля Львовіч адмаўляўся, але, пачуўшы, што інтэрв'ю для "Народнай волі", згадзіўся. Яго мяккая інтэлігентная мова прымусіла яшчэ раз пашкадаваць аб тым, што з эфіру зніклі галасы дыктараў старой школы, а з імі і цэлы пласт культуры, бо менавіта на дыктараў арыентаваўся народ у тым, **як** гаварыць.

...Кватэра прафесара Кургана аказалася застаўленай стэлажамі з кнігамі, на сцяне між імі свяціўся блакітным партрэт Анны Ахматавай, за шклом аднаго са стэлажоў глянцава паблісквалі фатаграфіі дзвюх вельмі прыгожых жанчын. "Гэта мая жонка актрыса Ірачка Андрэева, — патлумачыў Ілля Львовіч, — і мая студэнтка Вольга Ерахавец. Прыгожая — да непрыстойнасці! Цяпер яна ў Рыме, здымаецца ў кіно. Піша, часам прыязджае". "А вы працягваеце выкладаць?" "Зразумела, — здзівіўся пытанню Курган, — выкладаю сцэнічную мову ва Універсітэце культуры і Тэатральна-мастацкім інстытуце, які сам калісьці скончыў. Цяпер гэта Акадэмія мастацтваў. А я паступіў туды ў 1945-м, калі інстытута яшчэ не было..."

Студэнты ВНУ, якой не было

— Уявіце: у 1945-м у разбураным ушчэнт горадзе, дзе засталася ўсяго жменька жыхароў, раптам адчыніўся Тэатральны інстытут! — сказаў Ілля Львовіч. — І я туды паступіў, хаця на самай справе ніякага інстытута не было.

— Гэта як?

— Будынка інстытуцкага не існавала, таму вучыліся мы ў нейкай школе пасля дзвюх змен школьных заняткаў. Рэктара ў нас таксама не было, а быў дырэктар Гурскі. Ён хадзіў па школьным калідоры і, калі каму-небудзь патрэбна была даведка, пісаў яе ад рукі, выцягваў з кішэні пячатку, ляпаў і зноў хадзіў. Гурскі быў абсалютна ўсім: і адміністратарам, і загадчыкам гаспадаркі, і касірам. Чалавек-канцылярыя!

— А чаму ён увесь час хадзіў?

— Калі нам, студэнтам, дасталіся хоць нейкія класы, дык яму і прысесці не было дзе, таму ён і хадзіў увесь дзень. А потым мы вучыліся ў Оперным тэатры, на задах, на кухні, якая зімой не працавала, — у паліто сядзелі. Але ўсё роўна былі вясёлыя і шчаслівыя!

— Адкуль студэнты ўзяліся, калі мінчан у горадзе амаль не засталося?

— Самымі маладымі пасляваеннымі першакурснікамі Тэатральнага інстытута аказаліся мы з Віктарам Карпілавым. Астатнія ж мужыкі прыйшлі з вайны, усе са званнямі, афіцэры, хтосьці ваяваў у партызанскіх атрадах.

— Але ў іх сапраўды быў талент?

— Яны былі вельмі здольныя і цудоўна працавалі потым. Аляксандр Іванавіч Бутакоў, напрыклад, аж дагэтуль працуе, як ламавы конь, ва Універсітэце культуры.

— А дзе Вы пасля інстытута ігралі?

— У 1948—1949 гадах з нас стварылі драматычны тэатр і, паколькі свайго памяшкання не было, выдзелілі грузавік, і мы ўвесь час праводзілі ў паездках: самі ставілі дэкарацыі і самі ігралі. Я па выхаванні быў чалавекам XIX стагоддзя: усіх прапускаў наперад, рассаджваў дам, і таму ў кузаве хапала месца толькі для адной маёй нагі, а другую я ставіў на борт. Так і ездзіў.

Дыпломныя спектаклі ігралі на купалаўскай сцэне, прычым на ўра. У мяне цудоўныя сакурснікі: большасць з іх сталі народнымі і заслужанымі, а палавіна занесена ў Беларускую энцыклапедыю. Гуткові, Лабовіч, Станкевіч... А колькі выдатных спектакляў паставіў калісьці на БТ Карпілаў!

— Ці доўга праіснаваў ваш тэатр на калёсах?

— Ну, ці можна доўга ездзіць у грузавіку, ды яшчэ з дэкарацыямі, у любое надвор'е і пры гэтым добра іграць? Таму вырашылі мы звярнуцца па дапамогу да Машэрава, які ўзначальваў тады ЦК камсамола Беларусі. Я таксама аказаўся сярод хадакоў, хаця камуністам ніколі не быў, — у мяне ў сувязі з гэтым былі вялікія цяжкасці.

Пётр Міронавіч прыняў нас вельмі добра. Мы расказалі аб сваіх праблемах, ён паклікаў другога сакратара і гаворыць: "Трэба што-небудзь па гэтым повадзе прыдумаць". А той: "Пётр Міронавіч, вы ж ведаеце, што зрабіць нічога немагчыма: горад разбураны, у руінах..."

Тады, памятаю, я стаяў на вакзале і бачыў будынак Акадэміі навук: апаленыя чорныя калоны... Мінск быў пустэчай, толькі груды бітай цэглы...

— Жудасна!

— Не тое слова. Мінчан было мала, але жыць неяк трэба! Яны нацягалі зямлі на гэтыя развалiны і вырошчвалі бульбу. А самі жылі ў зямлянках. І раптам у такі час — тэатр! У гэта сёння немагчыма паверыць! Машэраў хадзіў на ўсе спектаклі — яму для гэтага трэба было толькі перасячы вуліцу. Пасля спектакля звычайна прыходзіў за кулісы, гутарыў з акцёрамі, жартаваў, рагатаў... Напэўна, у яго былі свае слабасці, але гэта быў жывы, нармальны чалавек.

«Сям'я» на Рэвалюцыйнай

Народны артыст СССР Расціслаў Янкоўскі сказаў аб Кургане-дыктары: "У яго віртуозная здольнасць хутка, лёгка і дакладна разабрацца ў самым складаным тэксце і выявіць яго сутнасць. Бездакорная моўная тэхніка, прыгожы тэмбр, разумны голас, творчая інтуіцыя, артыстычнасць... А яшчэ карацей: разуменне, уменне, натхнёнасць".

— Калі і як Вы сталі дыктарам на радыё? — запыталася я ў Ілілі Львовіча.

— У канцы 40-х тэатры перавялі на гаспадарчы разлік, што было натуральна і зразумела: трэба было адбудоўваць краіну і хаця б крыху накарміць людзей, таму дзяржава не магла фінансаваць мастацтва. Тэатральныя трупы былі невялікія, але мне не хацелася пакідаць Мінск і ехаць працаваць у іншы горад, пакуль мая жонка-студэнтка не скончыць Тэатральны інстытут. А калі мы вучыліся, то нас, пачынаючых акцёраў, праслухоўвалі на радыё, каб выкарыстоўваць потым у перадачах. Тады ж радыё было зусім іншым: у эфір ішло шмат літаратурных перадач і тэатральных пастановак. І рэдактар Юрэвіч, якога потым я зваў сваім "хросным радыёбацькам", запытаўся: "Ці не хацелі б вы працаваць на радыё?" А праз нейкі час, восенню 49-га, на радыё аб'явілі конкурс на пасаду дыктара, і я вырашыў узяць у ім удзел. Месца было адно, а заняць яго хацелі не менш за сотню прэтэндэнтаў, сярод іх і мае сакурснікі. Выбралі мяне. Я вырашыў трошкі папрацаваць, а потым разам з жонкай паехаць у абласны тэатр. Але час быў такі, што чалавек не мог вырашаць сам: пайсці яму з работы ці не — падобныя рашэнні за яго прымала начальства. І калі я потым захацеў звольніцца, мяне не адпусцілі.

Жылі цяжка: кватэры не было, і мы з жонкай маталіся па нейкіх жудасных кутах. Так цягнулася шмат гадоў, і жонка ў рэшце рэшт не вытрымала: "З табой жыць немагчыма! Трэба пайсці, папрасіць, нават патрабаваць, як гэта робяць іншыя!" Я сказаў: "Прасіць? Уратуй Божа! Ніколі. Яны ж ведаюць маё становішча..." Але жонка ўсё ж такі пайшла на прыём да міністра культуры Кісялёва.

— Калі і ў якой перадачы Вы дэбютавалі?

— 1 лістапада 1949 года я быў залічаны практыкантам, а 7 лістапада мне даручылі весці рэпартаж з плошчы Леніна.

— Весці такі рэпартаж у той час было прэстыжна і вельмі адказна нават для вопытнага дыктара!

— Думаю, што мае старэйшыя калегі — вопытныя людзі — не вельмі гэтаму былі рады, хаця эмоцый сваіх ніяк не выказалі.

— А што сабой уяўляла радыё канца 40-х?

— Радыё размяшчалася ў невялікім двухпавярховым будынку на вуліцы Рэвалюцыйнай. Наш маленькі калектыў быў сапраўднай дружнай сям'ёй. Сур'ёзна. Усіх нас звязвалі нейкія дзіўна-добрыя адносіны. Напэўна, хтосьці з кімсьці сварыўся, без гэтага нельга, але мы разам адзначалі святы і наогул гэта было зусім іншае радыё, працаваць на якім было вельмі цікава. Некаторым, напэўна, і на сённяшнім цікава, але я ведаю, што адтуль многія пайшлі. Была, канечне, цэнзура — не вам аб гэтым расказваць, і яна прыгнятала. Але была і цэнзура мастацкая: штосьці безгустоўнае, бяздарнае прайсці ў эфір не магло.

— Гэта называлася — самацэнзура...

— Так, самацэнзура, таму што нас прывучылі патрабавальна ставіцца да сваёй работы. Я шмат гадоў кіраваў дыктарскай групай і ўвесь час займаўся з калегамі, вучыў іх, таму што дыктараў нідзе не рыхтуюць, акцёр — гэта ўсё ж такі іншае.

— Я памятаю нашых цудоўных дыктараў: Лілю Стасевіч, Льва Валодзіна, Любоў Батвіннік...

— А Коля Анціпаў з яго прыгожым голасам! Працаваць тады было складана: не дай Божа нейкая агаворка ў эфір пройдзе альбо дыктар дрэнна тэкст прачытае! Жах! Ён адразу ж пераходзіць на другія ролі: чытае аб'явы ці ў лепшым выпадку вядзе канцэрты. Вышэйшую катэгорыю дыктару давалі ў Маскве, уяўляеце, як цяжка яе было зарабіць?

«Дыктар, нібы сапёр...»

— Ведаю, што памыляцца дыктару нельга было ніколі, але памылкі, напэўна, асабліва дорага каштавалі пры Сталіне?

— У адрозненне ад сённяшняга дня, у той час дыктар, нібы сапёр, памыляўся толькі адзін раз, які быў для яго першым і апошнім. Каб усё было зразумела, раскажу выпадак са сваёй практыкі.

Святкаваўся 70-гадовы юбілей Сталіна. Па радыё бясконца ішлі перадачы: "Сталін і моладзь", "Сталін і яшчэ нешта" і гэтак далей. У нас былі цудоўныя, адораныя дыктары, але чытаць чамусьці загадалі мне, і я працаваў у дзве змены. А ў перапынках між перадачамі нашы жанчыны вялі святочныя канцэрты. Я загадзя тэкстаў не бачыў і чытаў іх адразу ж з ліста.

— Вам іх падсоўвалі і вы адразу ж чыталі?

— Так, іх прыносіць не паспявалі. Між намі: я наогул цярпець не мог загадзя знаёміцца з тэкстамі, мне потым чытаць іх было нецікава. Але ў дадзеным выпадку і магчымасці такой не было. І вось чарговая перадача: "Сталін і Савецкая Армія". Чытаю і бачу — чорным па белым напісана: "Сталін — прычына бяздольнасці Савецкай Арміі", гэта значыць пасля літары "б" прапушчана "а". Мноства народу правярала тэкст: рэдактар, галоўны рэдактар, цэнзар, старшыня — і ўсе на кожнай старонцы паставілі свае подпісы! Уяўляеце, што адбылося б, калі б я так прачытаў?

Пасля перадачы тэлефаную рэдактару Мар'і Васільеўне Рымар: "Падніміцеся, калі ласка, наверх". Яна перапалохалася: "Што такое? У чым справа?" Кажу: "Усё добра, проста хачу вам паказаць штосьці". Прыходзіць, я паказваю, а яна ад хвалявання нічога не бачыць: "Усё правільна, Ілюшачка, усё ж праверана!" Я кажу ціхенька: "Сядайце і паглядзіце больш уважліва". Калі яна ўбачыла, я падумаў, што ёсць вельмі дакладнае, цудоўнае беларускае слова **спалатнела.** Мар'я Васільеўна не проста збялела, яна стала бялей за палатно. Заспакойваю: "Не хвалюйцеся, я прачытаў правільна". У яе істэрыка, кінулася мне на шыю: "Ілюшачка, родны, дзякуй табе за дзяцей маіх!"

— У Таркоўскага ў "Люстэрку" ёсць падобны эпізод, калі гераіня Церахавай баіцца, што не заўважыла памылку, памятаеце?

— Так, вельмі падобна. Колькі я за сваё жыццё ў тэкстах памылак пазнаходзіў, колькі павыпраўляў! За гэта мяне, думаю, і трымалі. А калі б я тады прачытаў такое пра Сталіна, дык мяне б проста з радыё ў асобнай машыне павезлі б.

(Працяг на 4-й стар.)

Востраў

(Працяг. Пачатак ў 3-й стар.)

У такіх выпадках усіх у асобных машынах вазілі. Але бяскрыўдныя смешныя агаворкі раз-пораз праскоквалі. Аднойчы, напрыклад, калі я працягваў дзіўную перадачу, то сказаў: "Гаворыць Мінск. Дзесяць гадзін пятнаццаць дзяцей". У мяне потым гэты кур'ёз Левітан выпрасіў, ён іх збіраў. Колькі ўсяго было, бацюхны!

— Але самым складаным, відаць, з'яўляўся ўсё ж такі рэпартаж?

— Так, з рэпартажам часам звязаны цікавыя гісторыі. Святкавалася, памятаю, гадавіна Войска Польскага, і ў пасёлак Леніна Магілёўскай вобласці прыехалі Машэраў, маршал Сейма Польскага, прозвішча якога не памятаю, і яшчэ шмат высокапастаўленых асоб — савецкіх і польскіх. Яны размясціліся на трыбуне, а я з мікрафонам — у адным з класаў школы, якая знаходзілася па-за трыбунамі. Раптам уваходзяць двое ў цывільным і кажуць: "Тут знаходзіцца нельга!" Я тлумачу: "Хлопцы, вы хаця б уявіце сабе, што адбудзецца, калі зараз рэпартаж не пачнецца? Нас жа не толькі Саюз, але і Польшча слухае". Яны працягваюць настойваць: "Адыходзьце, калі ласка, прычым тэрмінова!" І я разумею, што гэтыя мужыкі з КДБ не вінаватыя, яны выконваюць загад, але ж я таксама павінен выканаць сваю работу. Прапаную: "Добра, выносьце мяне, тады я змагу спаслацца на вас". Яны папапталіся, папапталіся і гавораць: "Калі так, то заставайцеся, але мы вас на ключ зачынім!" Я пачаў маліць: "Нельга на ключ! [illegible]" [illegible]

— Невыпадкова, відаць, прафесійным захворваннем дыктараў з'яўляюцца [illegible] сардэчна-сасудзістыя...

— Мая цудоўная цешча заявіла: "А што ў гэта за работа такая? Гаворыць? Дык я цэлы дзень гавару і не стамляюся!"

— Я чула, што Вы перанеслі ўжо тры інфаркты?

— Пакуль яшчэ толькі тры інфаркты і аперацыю на сэрцы, падобную на тую, што рабілі Ельцыну. Але мне аперацыю рабілі нашы беларускія ўрачы Астроўскі і Янушка. Гэта не людзі, гэта — чараўнікі, багі! Мяне прывезлі ў шпіталь, калі ўжо адзялі лёгкія і многія сасуды былі закупораны. І ўрачы замянілі дзве сонныя артэрыі і закупораныя сасуды новымі — з вены, якую ўзялі з маёй нагі. Потым мяне рабілі [illegible] маёй знаёмай і пыталіся: "А як там Курган?" — "Працуе, — сказала яна, — прычым з вялізнай нагрузкай". "Працуе?!" — здзівіліся ўрачы. І расказалі, што я, пакуль не заснуў, чытаў ім вершы і навят паспрабаваў спець песню...

«Хай даруе ім Божа!»

— Як Вам сённяшняе радыё падабаецца? — пацікавілася ў Ілы Львовіча.

— Складана з гэтым, — уздыхнуў ён. — Калі ўзяць музыку на Першым канале, то я ўспрымаю яе як вялікую ўсебеларускую дыскатэку. Можа, гэта сёння і называецца музыкай, але на самай справе гэта не музыка. Галоўны інструмент зараз — ударнік, пад які хтосьці штосьці верашчыць. Галасоў — такіх, як у Александроўскай, — няма, ну, можа, толькі ў оперы засталіся, там без гэтага нельга. А мне патрэбен Рахманінаў, мне патрэбен Чайкоўскі, я не магу без іх, я іх фізіялагічна ўспрымаю...

— На Вашай памяці змянілася шмат кіраўнікоў Дзяржтэлерадыё, якія адносіны ў Вас з імі складваліся?

— Несцяровіча памятаеце?

— Чула аб ім.

— Ён не быў журналістам, ён быў у Мазурава правай рукой. Калі прыйшоў да нас, узяўся за справу зацята — на ўсе запісы прыходзіў, пытаўся: "А гэта што? А гэта? А чаму так?" Вучыўся. І знешне быў вельмі прывабным мужчынам, дамы яму на шыю вешаліся. І ён жанчын любіў. Ну што рабіць, гэта ж не самы вялікі грэх, горш, калі крадуць. Слова гонару, гэта ў сто разоў горш! А Несцяровіч быў нармальным мужыком.

— Ён, калі пайшоў з Дзяржтэлерадыё, доктарскую абараніў...

— Так, гэта быў вельмі разумны і таленавіты чалавек. Пры Несцяровічу радыё перавялі з Рэвалюцыйнай на Чырвоную. А праз нейкі час пасля яго прызначэння я ўзяў водпуск, і мы з жонкай Ірышкай махнулі дзікунамі на поўдзень. Я пуцёвак ніколі не прасіў — наогул ніводнага разу ў жыцці нічога не папрасіў, клянуся! А ў мяне было шмат сяброў, і сярод іх цудоўны акцёр Валодзя Бузук, сын выдатнага вучонага, які валодаў шаснаццаццю мовамі і сядзеў пры Сталіне ў лагерах. Валодзька таксама паехаў з намі. Увесь год працавалі мы, як коні ламавыя, і там, калі ўладкаваліся, трохі "расслабіліся". Увечары выйшлі паснедаць і пайшлі ў вагон-рэстаран. Праходзім праз купэйны вагон, бачым: стаіць Несцяровіч у акно глядзіць. Паколькі сустрэча адбылася не на службе, мы, нягледзячы на ягоную міністэрскую пасаду, гаворым: "Васіль Пятровіч, хадзем да нас, пасядзім, пагутарым". Яму з намі цікава было, бо мы, хаця і былі маладыя, але на прафесіі сваёй зубы з'елі. І Несцяровіч прыняў запрашэнне. Валодзя павёў яго да Ірыны, а я пайшоў узяць чаго-небудзь да вячэры. Зрабіў пакупкі, вяртаюся назад, а дзверы вагона-рэстарана зачыніліся! А я тады маладзенькі быў, і ў мяне, ведаеце, [illegible]: запрасіў міністра ў госці, ён чакае мяне, а я з рэстарана выбрацца не магу... А на мне нейкія белыя палатняныя штаны былі. Ірына заўсёды мяне лаяла: "Цябе ж ведаюць, апраніся прыстойна, а то нібыта [illegible] ходзіш!" Але гэта — дарэчы. [illegible]

Карацей кажучы, вылез я [illegible] на прыступкі суседняга вагона, а галоўны клопат — бутэлькі не выпусціць! [illegible] зачынены! [illegible] Кажу: "Мяне чакаюць!" [illegible]

[illegible] дабраўся?" Кажу: "Па дахах. Не мог жа я чакаць, пакуль яны адчыняцца, я ж вас запрасіў!"

Павячэралі мы як след, а раніцай Ірышка і кажа: "Ну ўсё, лічыце, што вы абодва звольнены. Вы ж Несцяровічу плечы адбілі, калі запанібрата ляпалі па плячы! Адзінае, за што я вас яшчэ больш паважаць стала, дык гэта за тое, што, нягледзячы на свой стан, вы, калі расказвалі аб рабоце, не назвалі ніводнага прозвішча, не далі ніводнай характарыстыкі".

...Прыступаю да работы пасля водпуску, і ўвесь час чакаю загаду: Несцяровіч мужык круты быў! Аднойчы мне ў дыктарскай гавораць: "Загад бачыў?" "Ну, — думаю, — усё!" Спусціўся, двойчы міма прайшоў, потым не вытрымаў, падышоў, чытаю: "... з такога-та дня прызначыць мастацкім кіраўніком (галоўным рэжысёрам дыктарскай групы) Кургана Іллю Львовіча".

— Па-мойму, у той час і на самым версе, і ў кіраўніцтве Дзяржтэлерадыё людзі былі значна больш адукаваныя і больш падрыхтаваныя прафесійна, чым зараз...

— Дык я ж менавіта аб гэтым і кажу: Несцяровіч, Палескі, Бураўкін па сённяшніх канонах — проста людзі з іншай планеты! Яны разумныя, талковыя, пісьменныя і, што вельмі важна, таленавітыя!

Палескі — пісьменнік-драматург, Бураўкін — паэт... Яны на тэкст глядзелі не так, як глядзіць сёння юнак ці дзяўчына, [illegible]. Яны адразу ж разумелі, дзе ёсць сапраўдная [illegible], а дзе яе няма. Для таго каб узначальваць Дзяржтэлерадыё, трэба мець лоб на сем пядзей: быць і добрым журналістам, і добрым літаратарам, і разбірацца яшчэ ў многім іншым.

А калі прызначылі Рыбакова, эфір змяніўся настолькі, што потым, калі яго арыштавалі, падумаў: "Ну, дзякуй Божа, у рэшце рэшт нехта сцяміў!" [illegible] за крымінальшчыну! А замест Рыбакова паставілі фактычна загадчыка аддзела кадраў [illegible] завода, і гэта ўсё роўна, што мяне прызначыць кіраваць касмічнымі палётамі.

— Затое, гавораць, сённяшні старшыня — неблагі чалавек...

— Яшчэ раз узяўся Крылоў гаварыць: "Беда, коль сапоги начнет тачать пирожник..." Вы пагадзіцеся, што робіцца зараз на радыё і тэлебачанні: [illegible], а стылістыка мовы такая, што мне страшна робіцца. А колькі яны зрабілі з беларускай мовай! [illegible] цудоўным усё, што яны чуюць... Хай даруе ім Божа! Не ведаюць, што робяць...

(Заканчэнне ў наступным нумары.)

Ганна АРЦЮШКЕВІЧ.

Сёння — адкрыццё Паралімпійскіх гульняў

Штаб беларускай дэлегацыі ў Афінах не задаволены ходам падрыхтоўкі грэкамі XII летніх Паралімпійскіх гульняў, паведаміў БелаПАН старшыня Паралімпійскага камітэта Беларусі Алег Шэпель.

"Шматразова паўтораныя просьбы не выконваюцца суткамі. Валанцёраў катастрафічна не хапае. Магчыма, неабавязковасць і невыканальнасць не рысы грэчаскага менталітэту, а выдаткі падрыхтоўчага перыяду, але гэта не плюс ім у любым выпадку. У жніўні на Гульнях здаровых спартсменаў было тое ж самае, але ўсё засталося на сваіх месцах", — сказаў А.Шэпель.

Дарэчы, пералёт А.Шэпеля і прэс-сакратара дэлегацыі Уладзіміра Беражкова, якія выбралі больш танны шлях праз Маскву, не абышоўся без прыгод: на прамы рэйс "Аэрафлота" ў Афіны ім і яшчэ шасці пасажырам не хапіла месцаў. Замест поўдня яны прыбылі ў сталіцу Грэцыі апоўначы, праседзеўшы пяць гадзін у транзітнай зале аэрапорта нямецкага Франкфурта-на-Майне.

Цяпер беларускія спартсмены асвойваюць паралімпійскія арэны. 12 з 33 атлетаў прайшлі медыцынскую камісію. Па яе выніках тром: штурхальніку ядра і дыска Сяргею Грыбанаву, скакусе ў даўжыню Аксане Сівіцкай і плыўчысе Наталлі Шавель была зменена катэгорыя інваліднасці. Паводле слоў шэфа місіі Мікалая Шудзейкі, гэта знізіла іх шанцы на медалі, паколькі ў новых катэгорыях канкурэнцыя больш жорсткая. Дарэчы, чэмпіёну Еўропы-2003 С.Грыбанаву даручана несці афіцыйны беларускі сцяг на цырымоніі адкрыцця Паралімпіяды, якая пройдзе вечарам 17 верасня.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Дыяганальны крыжаслоў

«Духоўны скарб Беларусі»

1.Кірыліца ды... — два алфавіты, якімі карысталіся і карыстаюцца беларусы. 2.Знакаміты спартсмен, таленавіты трэнер. 3.Як звалі Мінейку, аднаго з выдатных дзеячаў паўстання 1863—1864 гадоў на тэрыторыі сучасных Беларусі і Літвы? 4.Лепшая ў Беларусі спартсменка 2003 года. 5.Імя беларускага паэта Куляшова. 6.Жывапісец з Магілёўшчыны, аўтар карціны "1941. Над Прыпяццю". 7.Кніга Алеся Адамовіча. 8."Паэту трэба пісаць пра..." (Васіль Быкаў). 9.Герб беларускага шляхецкага роду, з якога паходзіў кнігадрукар Федаровіч. 10.Паэт, якому належаць словы: "І мне здаецца: тут я чую напевы беларускай мовы". 11.Імя Зарыцкага, аўтара самага вядомага беларускага перакладу весёлага чатырохрадкоўя Ф.Віена. 12.Кампазітар, які пісаў месы, музыку на словы Адама Міцкевіча і Уладзіслава Сыракомлі. 13.Гісторык-першапраходзец, які разбурыў міф аб заваяванні вялікімі князямі Літоўскімі беларускіх земляў. 14.Гара, дзе па легендзе стаяла царква, якая раптам правалілася, і з таго часу, калі прыкласці вуха да зямлі, можна пачуць гул званоў, які ідзе ад яе. 15.Кніга Уладзіміра Караткевіча "Чорны ... Альшанскі". 16.У старадаўнія часы працейшае прыстасаванне для асвятлення. 17.Імя жывапісца і графіка Кудрэвіч. 18.Аўтар песень, якія спявалі на ўсіх філамацкіх сходках і ўрачыстасцях. 19.Беларускі народны танец, запісаны ў 1950 годзе на Магілёўшчыне. 20.Знакамітая фехтавальшчыца. 21.Толькі беларускі народ — ... сваёй незалежнасці. 22.Удзельнік нацыянальна-вызвольнага паўстання пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага. 23.Адзін з выдаўцоў газеты "Мужыцкая праўда", яго псеўданім "Яська-гаспадар з-пад Вільні". 24.Герой Савецкага Саюза з Лепельшчыны, аўтар мемуарных твораў. 25.22-гадовы літаратар, лаўрэат літаратурнага конкурсу імя Наталлі Арсеннеvай. 26.Рэстаўратар з Віцебска, мастак-кансультант пры стварэнні фільмаў кінарэжысёрамі Расіі, Германіі. 27.Паэт, які дзякуючы Васілю Быкаву стаў літаратурным і тэатральным крытыкам. 28.Біятланістка, узнагароджаная залатым медалём у спрынтарскай гонцы на IX чэмпіянаце Еўропы. 29.Пачынальнік навуковай арабістыкі на Беларусі, які быў запрошаны ў Егіпет на ўрачыстасці з нагоды адкрыцця Суэцкага канала. 30.Вокамгненны ўчынак. 31.Доктар тэалогіі, прафесар Віленскага універсітэта. 32.Знаны рэжысёр-дакументаліст. 33.Беларускі народны танец, папулярны на Віцебшчыне ў канцы XIX стагоддзя. 34.Імя Зізанія, аўтара "Азбукі" і "Лексіса". 35.Сучасны ансамбль танца. 36."Не для сваёй жа славы ў суровы час вайны з бацькамі ў бой ... кідаліся сыны" (Янка Непачаловіч). 37.Здравіца. 38."І раптам спыніўся дзед Сёмка, разваг абарвалася ..." (Якуб Колас). 39.Грамадская ... "Рада беларускай інтэлігенцыі". 40.Эканамічнае супрацоўніцтва Беларусі з іншымі краінамі. 41.Анталогія вершаў Міхася Скоблы "Краса і ...". 42.Сапраўднае прозвішча выдатнага песняра першай чвэрці XX стагоддзя Алеся Гаруна. 43.Публіцыстычны твор Цёткі "Шануйце роднае слова". 44.Павет Віцебскай губерні, дзе нарадзілася першая ў Беларусі жанчына-геолаг Ганна Місуна. 45.Паэт. 46.Адзін з кіраўнікоў партызанскага руху, якому ўстаноўлены помнік у Ружанах. 47.Аўтарка слоў: "Была ты, ёсць і будзеш, Беларусь!". 48.Чэмпіён СССР па складанні шашачных задач, суддзя вышэйшай нацыянальнай катэгорыі. 49.Кінааператар, лаўрэат дзяржаўнай прэміі БССР за фільм "Паланез Агінскага". 50.Пераможца беларускага конкурсу барменаў 2003 года. 51.Альбом "Шлях" гурта "Стары Ольса" — ... сучаснай музычнай культуры. 52.Верш Сяргея Панізьніка. 53.Адзін з перакладчыкаў твораў нясвіжскай Сапфо. 54.Папулярны дэбют беларускіх майстроў шашачнай гульні. 55.Алесь Лось — ... і пераможца многіх міжнародных фальклорных фэстаў. 56.Хвароба, што лячылася яшчэ нашымі продкамі заечым тлушчам. 57.Плод агароднай расліны сямейства гарбузовых, якім славіцца Шклоўскі раён. 58."... вёрст прайсці? За суткі? — Проста здзіўлен быў салдат" (Пятро Прыходзька). 59.Беларускі народны танец па тэмпе і характары блізкі да "Мяцеліцы". 60.Пятніца перад Іллёй. 61.Вялікі польскі пясняр беларускага паходжання, які нарадзіўся ў в.Старыя Васілішкі Наваградскага павета. 62.Літаратуразнаўца, пад рэдакцыяй якога ў 1927—1928 гадах выйшла акадэмічнае выданне твораў Максіма Багдановіча. 63.Былыя, даўно мінулыя часы. 64.Аўтар першых вучэбных дапаможнікаў на роднай мове для студэнтаў па інфарматыцы і вылічальнай тэхніцы. 65.Гістарычны абшар па ніжнім цячэнні Нёмана і ўзбярэжжы Балтыйскага мора, заселены плямёнамі балтаў. 66.Герой рамана Уладзіміра Гаўрыловіча "Забранае шчасце". 67.Імя князя Радзівіла, які ў вайне 1812 года для абароны Радзімы выставіў за свой кошт асобны полк уланаў лікам тры тысячы шабляў. 68.Сучасны пісьменнік і публіцыст, чынны ўдзельнік газеты "Новы час". 68.Член таварыства філаматаў у Вільні, вялікі вучоны і асветнік, нацыянальны герой Чылі. 70."Мае сэрца рвецца на ... і сціскаецца тугой вялікай" (Уладзімір Дубоўка). 71."Проста ... галавакружны, проста за каўнер цячэ з галін" (Андрэй Хадановіч). 72.Старадаўні галаўны ўбор замужніх жанчын. 73.Мастак — пастаноўшчык фільма "Анастасія Слуцкая". 74.Аддзяленне Віленскага таварыства філаматаў у Полацкай піярскай навучальні. 75.Паэтычны зборнік Эдуарда Акуліна. 76.Аўтар кнігі "Гартаванне".

Ала ГРУШЭЎСКАЯ.

Адказы на крыжаванку, надрукаваную ў №169

У напрамку руху гадзіннікавай стрэлкі: 1.Лета. 2.Нота. 3."Млын". 4.Грамадзянін. 5.Касірка.

Далей па парадку: 1.Лагатып. 2.Натхняльнік. 3.Мэта. 4.Грын. 5.Край. 6.Ганарыстасць. 7.Спадкаемніца. 8.Тэлеглядач. 9.Прыгрэбнік. 10.Гальянчык. 11.Марсіянін. 12.Чалеснікі. 13.Фальварак. 14.Шкадаванне. 15.Рэзідэнцыя. 16.Пандэмія. 17.Аднавокі. 18.Кана. 19.Ніна. 20.Кропельнік. 21.Евангеліст. 22.Морс. 23.Жыраванне. 24.Дылетант. 25.Разгаліна. 26.Навальніца. 27.Юрысконсульт. 28.Праграмістка. 29.Ганарлівец. 30.Рассыльны. 31.Разгадка. 32.Манатонны. 33.Ранг. 34.Скалістасць. 35.Гадавальнік. 36.Астранаўт. 37.Дваццатка. 38.Асот. 39."Кола". 40.Боль. 41.Парк. 42.Саша. 43.Янка.

На Конгресс Международной федерации биатлона белорусы отправляют 17 человек, в том числе вице-премьера и повара

Триумфальное выступление сборной Беларуси на чемпионате мира по летнему биатлону в словацком Осрбли не может не радовать. Восемь золотых, одна серебряная и три бронзовые медали — это надо уметь!

На пресс-конференции, посвященной выступлению нашей команды, чемпионов поздравляли с цветами, а тренеры и спортсмены поделились впечатлениями. Особенно скромна была теперь уже 12-кратная чемпионка мира по летнему биатлону **Ольга Назарова**: *"Никакого подвига я, конечно, не совершала, просто соперники были послабее".*

"А что было самое трудное для вас на этом чемпионате?" — спросили журналисты.

*"Когда Женя (Евгений Пермяков — супруг и тренер Ольги Назаровой. — **А.С.**) храпел",* — ответил кто-то за чемпионку.

Главный тренер сборной **Александр Попов** заметил, что летний чемпионат — это один из этапов подготовки к зиме, и хотя летнее и зимнее первенства сравнивать нельзя, результаты пока обнадеживают.

Ясное дело, что затронули тему и предстоящего Конгресса Международной федерации битлона, который пройдет 24—26 сентября в Варне и на котором решится судьбоносный для нас вопрос — будет ли Беларусь принимать в 2009 году чемпионат мира. Нашу делегацию из 17 человек возглавит вице-премьер **Владимир Дражин**. Учли все до мелочей — даже повара с собой берут.

Кстати, наверное, не случайно обедать в Варне белорусская делегация будет вместе со шведской, которая желает принять у себя чемпионат мира-2008. Не знаю, как за шведским, но просто за столом можно всегда договориться, кто кого в нужное время поддержит.

А претендуют на проведение первенства города 6 стран — Беларуси, России, Финляндии, Швеции, Словакии и даже Южной Кореи. Бог нам в помощь!

СПОРТ

Дарогі больш у Рым не прывядуць?

Ледзь распачаўшыся, сезон 2004/2005 футбольнай Лігі чэмпіёнаў УЕФА прынёс першы скандал. Матч першага тура паміж італьянскай "Ромай" і кіеўскім "Дынама", які праходзіў у Рыме, не быў дагуляны да фінальнага свістка...

Рымская футбольная тарсіда была раззлавана рашэннем арбітра Андрэса Фрыска, калі той паказаў чырвоную картку футбалісту "Ромы" Філіпу Мексу, які "выпадкова" наступіў на саперніка. Адбылося гэта напрыканцы першай паловы сустрэчы, дарэчы, італьянцы саступалі з лікам 1:0.

Літаральна праз некалькі секунд прагучаў свісток на перапынак. Арбітр Андрэс Фрыск накіраваўся ў падтрыбуннае памяшканне і ў гэты момант нехта з італьянскіх балельшчыкаў кінуў у прадстаўніка футбольнай Феміды нейкім прадметам (па некаторых дадзеных — манетай), які рассек лоб арбітру сустрэчы. Адразу пасля інцыдэнту Фрыск быў дастаўлены ў шпіталь, а матч быў спынены.

Пасля таго як стала вядома пра тое, што матч "Рома"—"Дынама" дагуляны не будзе, прадстаўнік УЕФА Уільям Гелард паведаміў, што рымскі інцыдэнт будзе абмяркоўвацца на пасяджэнні дысцыплінарнага камітэта УЕФА. Як паведаміў адзін з чыноўнікаў УЕФА, рашэнне аб прыпыненні сустрэчы сыходзіла ад рэферы: "Суддзя вырашыў, што гульню трэба прыпыніць, паколькі ён сам атрымаў траўму, а яшчэ таму, што не было ніякіх гарантый бяспекі яму і яго памочнікам у далейшым".

Хутчэй за ўсё матч "Рома"—Дынама" не будзе перагуляны (італьянцам будзе залічана тэхнічная параза — 3:0), а стадыён у Рыме будзе дыскваліфікаваны.

Астатнія гульні прынеслі наступныя вынікі: "Дэпарціва"—*"Алімпіякас" — 0:0, "Ліверпуль"—"Манака" — 2:0, "Байер"—"Рэал" — 3:0, "Аякс"—"Ювентус" — 0:1, "Макабі"—"Баварыя" — 0:1, "Фенербахчэ"—"Спарта" — 1:0, "Ліён"—"Манчэсцер Юнайтэд" — 2:2.*

...Расія, Аргенціна. На чарзе — ЗША

Днямі быў афіцыйна агучаны склад зборнай Беларусі па тэнісе, якая згуляе ў паўфінале Кубка Дэвіса супраць зборнай ЗША. Абараняць гонар краіны ў Амерыцы будуць: Максім Мірны, Уладзімір Ваўчкоў, Андрэй Каратчэня і Аляксандр Скрыпко. Сапернікамі беларусаў будуць амерыканцы Эндзі Родзік, Мэрдзі Фіш, а таксама браты Боб і Майк Браяны.

Нагадаем, што матч ЗША—Беларусь пройдзе ў горадзе Чарльстон з 24 па 26 верасня.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Пятница, 17 сентября

17
верасень

ПЯТНІЦА
Усх. 6.47 Зах. 19.21
Даўж. дня 12.34
Маладзік 14 верасня

95 гадоў з дня нараджэння Ф.М. Аўхачова, Героя Савецкага Саюза, ураджэнца в. Машавое Клімавіцкага павета Магілёўскай губерні (цяпер Касцюковіцкі раён)

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 23.00 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!".
07.30, 08.30, 20.00 "Деловая жизнь".
09.05 "Возвращение Мухтара". "Талисман". Сериал.
10.05 "Сфера интересов". Экономическая программа.
10.30 "Путь оливок и лаванды". Сериал.
11.05, 18.15 "Богатые и знаменитые" Сериал.
12.10 "Геймер". Комедия.
13.50 Мультфильм.
14.05 "Время кино".
15.15 "Невероятные приключения командора Кусто".Мультсериал.
16.05 "5х5".
17.05 "Славянский базар в Витебске-2004". Избранное.
19.10 "Нефтедобытчицы". Вестерн.
21.00 "Панорама".
21.50 "Зона Х".
22.00 "Гротеск". Комедия.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 22.35 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05 "Клон". Сериал.
09.55 "Дом". Реалити-шоу.
10.45 "Принцесса Сиси". Мультсериал.
15.55 "Женщины в любви". Сериал.
16.50 "Пять вечеров".
18.10 "Сканер".
18.20 "Без срока давности".
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Время".
21.00 "Фабрика звезд".
22.50 "Пуленепробиваемый монах". Боевик.

РОССИЯ

07.45 "Марш Турецкого". Сериал.
08.45, 16.50 "Ундина. На гребне волны". Сериал.
09.45, 12.50, 18.45 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30 "Местное время. Вести — Москва".
10.50 "Мусульмане".
11.00 "Вся Россия".
11.15 "Москва—Минск".
11.30 "Городок".
11.55 "В поисках приключений".
16.20 "Кулагин и партнеры". Сериал.
17.50 "Комната смеха".
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
19.55 Семен Альтов. "Игра слов".
20.50 "Кривое зеркало".
22.50 "Миссия на Марс". Фантастика.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
08.00, 14.00, 20.45 Новости.
08.10 "Росчерк времени".
08.25 ("Культура") "Культурная революция".
09.15 ("Культура") **"Атланты в поисках истины".**
09.45, 18.10 "Шестеро неутомимых". Сериал.
10.35 Мультфильм.
10.55 "За кулисами". Сериал.
11.45 "Обычный необычный день".
12.25 "Апачи". Приключенческий фильм.
14.10 "Мультиклуб".
15.05 "Не зевай!".
15.20 "Из архивов БТ".
17.15 "Ретро".
19.00 "Осенние яблоки". Киноновелла.
19.45 "Дела семейные".
20.30 "Колыбельная".
21.00 ("Культура") **"Линия жизни".**
21.55 ("Культура") "Кто в доме хозяин".

НТВ

09.00, 15.00, 18.00 "Сегодня".
09.15 "Преступление в стиле "Модерн".
09.55 "Квартирный вопрос".
10.55 "Улицы разбитых фонарей-6". Сериал.
15.20 "Принцип домино".
16.20 "Ехали два шофера". Комедия.
18.35 "Смертельное оружие-4". Боевик.
21.00 "Страна и мир".
21.40 "Стресс". Ток-шоу.
22.50 "Синий бархат". Триллер.

СТВ+RenTV

06.20, 18.00 "Минщина. Люди, события, факты".
06.35 "Рыцари-забияки". Мультсериал.
07.00 "Кот по имени Ик". Мультсериал.
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.05, 20.10 "Минск и минчане".
08.15, 23.10 "Технология".
08.30, 20.35 "Автопанорама".
08.50 "Театральные истории".
09.05 "Таракан-робот". Мультсериал.
09.30 "Охотник за убийцами". Боевик.
11.00 "Дикая планета".
12.00 "Час суда".
13.00 "Скетч-шоу".
13.50, 18.30 "Провинциалы". Сериал.
14.50 "ОБЖ, или Облачные джунгли". "ОБЖ, или Окутанные белым кружевом". Сериал.
15.45 "Маска". Мультсериал.
16.15 "Тема дня".
16.50 "Турпоход".
17.00 "Классика юмора".
18.15 "Светская хроника".
20.20 "Добрый вечер, малыш".
20.55 "Эволюция". Комедия.
23.20 "Новости СНГ".
23.35 "Похититель костей". Триллер.

8-Й КАНАЛ

07.00, 16.45 "Криминальный талант". Детектив.
08.10, 17.50 "Телемагазин".
08.15 "Вий". Драма.
09.40, 19.50 "По имени Барон". Сериал.
10.30, 21.10 "Джеймс Бонд — агент 007". Боевик.
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
18.00 "Особь". Фильм ужасов.
19.40 "Мобилизация".
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 "Газетный дождь".
07.45 "Удар по системе". Боевик.
09.20 "Песня длиною в жизнь...".
09.40 "Европейские ворота России".
09.50 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00, 21.00 "События. Время московское".
10.15 "Дата".
11.10 "А у нас во дворе...". Ток-шоу.
11.50 "Денежный вопрос".
12.05 "Петровка, 38".
12.25 "Деловая Москва".
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.30 "Неприрученная Амазонка". Сериал.
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 "Без репетиций".
16.00 "Комиссар Мулен". Сериал.
17.15 "Приглашает Борис Ноткин".
18.00 "Таковы эти женщины". Сериал.
18.50 "Пять минут деловой Москвы".
18.55 "Женская логика-3". Детектив.
21.40 "Народ хочет знать".
22.30 "Времечко".
23.00 "Петровка, 38".
23.20 "25-й час. События. Время московское".
23.45 "Хищная птица". Мелодрама.
01.25 "Мода non-stop".

EUROSPORT

07.15, 08.00, 09.15 Мотогонки. Гран-при Японии.
10.15, 00.30 Ралли. Чемпионат мира в Великобритании.
10.45 Футбол. Кубок УЕФА.
12.15, 13.15, 14.15 Футбол. Лига чемпионов УЕФА.
15.15, 16.00 Велоспорт. Тур Испании.
18.30 Футбол. "Го-о-о-ол!!!".
19.00, 23.30 Футбол. 24 лучших клуба.
19.30, 20.30, 21.30, 01.15 Лига чемпионов УЕФА по выходным.
22.30 Самый сильный человек. Соревнования в Канаде.
00.00 Экстремальный спорт. "Молодежная зона".
01.00, 02.15 "Новости Евроспорта".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27 570 экз. Заказ № 734.